

FİKİR PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

SAYI 23 HAZİRAN 2021

**“Mükemmel değil,
iyi insan yetiştirmeyi hedefleyin.”**

PIPA

Ey Türk Gençliği,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinedir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru-zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

H. Atatürk

FİKİR PERVER

23. sayı
Haziran/2021

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi 2 yıldır sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperest Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Asya Alin ARSLAN
Beyda TOPAN
Dilara ÖZER
Ebru TUAY
Elif GÜZEL
Elif K. ATAMER
Esra AKDAŞ
Gonca KIYAK
İsmail İĞDELİ
Mehmet Ali KESKİNKLIÇ
Merve KAKICI
NİHAN ŞENOL
Osman UZUNMEHMETOĞLU
Özgecan BUDUMLU
Özgür AKTAŞ
Perihan AKTAN
RÜVEYDA H. ÇEBİ
Sehnaz ORHAN
Zafer ERBAŞLAR
Zafer PARLAK

Editörlerimiz

Merve KAKICI
Meryem ÇAYCI
Özgür AKTAŞ

Kapak İllustrasyon

Dilayda TURGUT

Tasarım

Bekir ÖZDEMİR
Mehmet Akif YARDIM

İletişim

Derya CORUK
Sılanaz KALENDER

SİZ DE YAZMAK İSTER MİSİNİZ?

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperest Dergi' de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

fikirperverdergi.com

 Fikirperest Dergi

  @fikirperverdergi

fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

 Geleceğimiz Kitapta

  @gelecegimizkitapta

İNSANLIK DERSİ

Yıl 2014 İzğören Akademi Bursa Bölge Müdürü olarak Bilgi Festivali düzenliyoruz. Konuklar kim olmalı

diye uzun tartışmalardan sonra “Doğan Hoca gelse ne güzel olur.” Diyoruz tüm ekip. Ancak ödeyebilecek gücü olanlardan bile cüzi fiyatı olan bilet ücretleri alıyoruz. Öğrenciler ücretsiz katılıyor. Yani konuşmacılara ayıracak bütçemiz yok, şansımızı deneyelim istiyoruz. Doğan Hoca'nın asistanı, sevgili kardeşim Polat Doğru'yu arıyorum. Hoş beşten sonra konuya giriyorum. “Kendi adıma çok isterim ama Doğan Hoca'ya da danışayım” diyor. Birkaç gün sonra telefon çalıyor. Heyecan içinde açıyorum. Sesimin titremesinden anlamış olacak ki Polat hemen konuya giriyor. “Tamamdır” diyor, “Hoca seve seve kabul etti.” Nasıl mutluyum anlattamam, Doğan Cüceloğlu'nu Bursa'ya getireceğiz. O engin okyanustan herkes yararlanacak. Üstelik şansa getiriyor Tofaş Spor Kulübü Başkanı Efe Aydan'da konuşumuz olma teklifini kabul ediyor. Son olarak da İzğören Akademi'nin öğretmenlerinden

Oğuz Benlioğlu ve Oytun Yumşak konuşmacılar arasında. Dev kadro anlayacağınız. Hazırlıklar son hızda devam ederken Bilgi Festivali'ne birkaç gün kala telefon çalıyor. Arayan Polat! İnşallah bir terslik yoktur diye dua ederek açıyorum telefonu. Yine kısa bir hasbihal ediyoruz. Sonra Polat konuya giriyor. “Zafer” diyor, “Bursa'dan bir otomobil fabrikasından Doğan Hoca'ya Bilgi Festivali'nden bir gece önce olacak şekilde seminer teklifi geldi. Yüreğim ağzımda atıyor, eyvah diyorum iptal edecekler. Devam ediyor, “Biz Doğan Hoca ile konuştuk” diyor. “Zaferlere danışalım onların katılımcısını

azaltmayacaksa, onlar izin verirse bu teklifi kabul edelim dedik” diyor. Yani ben olmaz dersem ücret alacakları ve Türkiye'nin önemli bir kurumu geri çevirecekler. Ücretsiz olarak Bilfest'te konuşacaklar. Yeminle telefonun ucunda nutkum tutulmuştu. Hayatım boyunca aldığım en büyük insanlık derslerinden biriydi. Telefonu kapatıp, durumu ekiple paylaştım. Hepimizi bu tavır derinden etkilemişti. Dürüstçe söyleyebilirim ki, bu benim aklıma bile gelmezdi. Hadi geldi diyelim böyle bir onay talebinde bulunur muydum? Hayır! O gün insan olmanın sadece vicdanlı, dürüst, kendine ve çevresine saygılı olmakla bitmediğini öğrendim. Bu yapmış oldukları davranış elbette yukarıda saydıklarımı da kapsıyor. Ancak daha ince bir şeyler var orada. Yaptığınız veya yapacağınız davranışların size ve çevrenize olan etkilerinin farkında olmak ve onlarla ilgili eylemde bulunmak. İşte biz buna nezaket diyoruz. Doğan Hoca'nın tabiriyle “İnsan İnsana iletişim”. Bilfest sonrası salondan deniz otobüsüne kadar olan baş başa yolculuğumuzda aldığım dersleri başka bir yazıya bırakıyorum. İyilikle, güzellikle, doğrulukla insanların yüreğine dokunabilen ender öğretmenlerdendi. Beni mirasına dahil ettiği için ayrıca minnettarım. Evet, şaşırdınız değil mi? Türkiye'de ki ilk asistanı ve öğrencisi Ebru Tuay ve son asistanı, öğrencisi Polat Doğru. Çok zenginim, çok paha biçilmez hissi senetlerim* var. Işıklar içinde uyu Doğan Hocam. Bu ülkeye kattığın bütün güzellikler için minnettarız. Tepkisiz kalmayın hayata, sağlıklıyla kalın.

“Evden çıkamıyorum hocam” diye açtım telefonu. “Daire kapısı önündeki paspasa bir kedi yavrulmuş. Kapıyı açmamla üzerime saldırması bir oldu. Zor kaçtım içeri.”

“Hay Allah” dedi. “Tabii şimdi yavrularını koruyacak”.

Yıl 1997, Doğan Hoca'nın asistanlığını yapıyorum. Suadiye'de eski bir apartmanda oturuyorum. Hoca'nın ofis olarak da kullandığı evi Kızıltoprak'ta.

Soba ısıtılırsın diye salonun boş yarısını tavandan sarkan kalın perdelerle kapattığımız evde değil internet koltuk bile yok. Yani evden çalışmak söz konusu değil. Kedinin o canhıraş haline yüreğim dayanmıyor. Nasıl evden çıkacağımı bilememeyi geçtim, ne vakit, kaç gün sonra çıkabilirim onu da kestiremiyorum. Aradan bir iki saat geçiyor, sokaktan “Ebru Ebru” diye bir ses. Doğan hocam elinde kedi için mama sokak kapısında.

Görevimiz Tehlike setinde gibiyiz. Balkondan “aman hocam bildiğiniz gibi değil” diyerek dikkat etmesini söylüyorum. Aşağı kapıyı açıyorum daha bizim olduğumuz birinci kata çıkmaya başladığında kedi yaygarayı kopartıyor. Hoca da yanaşamıyor, aşağıya bir yere koyuyor mamayı ama bana meselenin ciddiyetiyle ilgili kritik bilgiyi veriyor. “Yavrulardan biri” diyor, “ölü doğmuş. Mümkün değil yaşatılmaz. Sen dert etme, bekleyelim hele bir iki gün, taşır onları zaten”

Sevgili Zafer Erbaşlar, “Doğan Hoca için bir bölüm hazırlıyoruz, yazarsın değil mi?” dediğinde boğazıma bir yumru tıkanı. Anıların hücumuna kurduğum set yıkıldı. Sellerdeyim.

Doğan Cüceloğlu hayatını iyiliğe adanmış ender rastlanacak insanlardan. (Cümlemin sonuna -dı eki koymaya elim gitmiyor. Buraya ayrıca yazmış olayım)

7 yaşından beri psikoloji okumak isteyen bu çocuğun kahramanıydı o.

Üniversitenin ilk yılında hevesle okuduğum dünyaya açılmış olan bu psikoloğun Türkiye'ye geldiğini ve bir konuşma yapacağını duyduğumda koşa koşa dinlemeye gittim. Kaçırılmayacak fırsattı. Henüz ne bilgisayar ne internet var hayatımda. Onu ilk kez Mecidiyeköy'de yaptığı konuşmada gördüm. Küçük bir sınıftı, aile içi ilişkilerden bahsediyordu. Vurdum. Anlattıkları içime işledi ve orayı konuşmanın sonunu getiremeden ağlayarak terk ettim.

Ancak o günden sonra Türkiye'ye her gelişinde her

“yaptığı konuşmayı dinlemek için salona ilk giden kişiydim. Art arda üç gün aynı konuyu bir orada bir burada anlatıyordu, ben hepsinde herkesten önce hazırdım. Elbette fark etti. İlgilendi. Sohbet etmeye başladık. Bazen gelen soruları cevaplamam için salonda uzman izleyici olarak benim adımlı söyler, ben de kalkar konuşurdum.

Gel zaman git zaman ben mezun olduktan kısa bir süre sonra yine İstanbul’da bir konuşması sonrası sohbetimizde, “Ebru” dedi, “ne zaman vatana gelsem büyük bir ilgiyle karşılanıyorum. İnsanlar bu konuları bilmeye ihtiyaç duyuyorlar. Amerika’da benim gibi binlerce insan var ama burada yeni bu konular ve bir fark yaratabileceğimi görüyorum. Karar verdim döneceğim. Sen benim asistanım olur musun?”

Böylece hayatımda önemli bir dönem başladı. Doğan hoca aklında fikirler, kalbinde Amerika’da bıraktığı çocuklarının hasreti harıl harıl çalışmaya başladı. Kitaplar için araştırmalarına yardımcı oluyor, notlarını düzenliyor, buluşmalarını ayarlıyor, yemeğini yapıyor, anılarını dinliyordum. Canla başla...

Eğitim için şehir dışına gittiğinde küçük notlar bırakır, kağıtlara gülen yüzler, yıldızlar çizerdi. Çağırıldığı Yıldız onu bulduğunda kağıtlara çizili olanlar etraflarında bir tam tur dönerek zıpladılar, gözlerimle

gördüm Korku Kültürü içinde sevgiyle yaşamının yolunu bilen bir bilge, özlem dolu bir baba, yılmaz bir öğretmen, anne hasreti çeken küçük bir çocuğu da aynı zamanda.

Eve dönünce “kıız” diyerek gülen gözlerle kucaklardı beni. Bir yandan da eğitimler vermem için hazırlardı. Toplantılara beraber giderdik. Şimdi daha net görüyorum, böylesine önem verdiğiniz birisi size güvendiğinde kendinizdeki potansiyel kolayca açılıyor. Olabileceğinizin en iyisi olmak doğal olarak gerçekleşiyor. O yıllarda Biz Bilinci üzerine çok kafa yorar, yazar, eğitimler tasarlardı. İlk yalnız başıma beni eğitim vermeye yolladığında 23 yaşında bir genç kadındım ve karşımda 50 yaşın üzerinde banka müfettişi olan 20 kadar erkek vardı. Ben telaşlıydım, gidip kendime numaralı gözlükler alıp arkalarına saklanacak kadar telaşlı. O ise çok rahattı.

Pat Mesiti bir kitabında der ki, “önemli olan kavgadaki adamın büyüklüğü değil, adamın içindeki kavganın büyüklüğüdür”. O içimdeki kavgayı biliyordu. Nitekim sıklıkla “senin potansiyeline ulaşmanı istiyorum, yüksek lisansa yollayacağım seni” derdi. Beraber çalışmamızın üçüncü senesinde “haydi” dedi. Sınavları geçtim ve o zamanlar henüz Türkiye’de olmayan ilişki terapileri alanında yüksek lisansımı yapmak için Amerika’ya yola koyuldum. Ne zaman bana verdiği bursu geri ödemekle ilgili konuşmaya çalışsam hep şunu derdi, “Türkiye’de

“Çalış ve sen de benim sende gördüğümü gördüğün birine el ver”

13 yaşından bu yana hep sosyal sorumluluk projelerinde yer aldım, inisiyatifler oluşturdum ve etki alanım içinde yapabileceklerimi önemseyerek çalıştım. Amerika’da okulu birincilikle bitirdim. Kitaplar yazdım, televizyon programları, sahne gösterileri yaptım, terapist olarak kendi ofisimi açtım, eğitimler veriyorum, Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi Organizasyonu tarafından global şampiyonlar arasına seçildim. “Nasil yorulmuyorsun?” diyorlar bana. Savaşçı kitabını hatırlatıyorum onlara. Yüreğindeki pusulayla yolda olanlar yorulmazlar.

Evlenirken nikah şahidimdi, ilk aile gruplarını yaparken süpervizörüm, özel hayatımda yaşadığım sorunlarda akıl hocamdı. İnsanı gözüyle dinler, gönlüyle anlardı. Bir şifacıydı Doğan Cüceloğlu. Doğduğu topraklarda insanların birbirine empatiyle yaklaşabilmesine, farklılıkları İnsan İnsana iletişim kurarak zenginliğe çevirmeye, İçimizdeki Çocuk ile ilişkiyi koruyarak mutlu yetişkinler olarak yaşamaya kendini adanmış bir bilim insanıydı. Okumayı çok sever, güncel literatürü dikkatle takip eder, kendisini hep geliştirdi. Üniversitelerin psikoloji bölümlerinde yaptığı konuşmalarda öğrencilere roman okumalarını salık verir, insanlığın hikayesine yabancı kalmamalarını öğütlerdi.

Yolda gördüğü bir örümceği hayranlıkla durup inceler, türkülerde gözleri dolar, ilgili bir dinleyici grubu karşısında 40 yaş gençleşir yaptığı esprilerle gülmekten kırılan insanların kalbine mührünü basardı. Duyguyla yaşardı. Hissederdiniz. Bilgisi yaşantısından ayrı değildi. Bildiğini yaşardı da.

Fıtık ameliyatı olduğu zaman kendine geldiğinde asistanı olan Polat Doğru’yla beni samimi bir sohbede gördüğünde “aaa siz tanıştırdunuz demek” diye şaşırmıştı. Oysaki ben Amerika’dan yeni dönmüştüm ve Polat’la o hastane odasında henüz tanışmıştık. Bir baba gibi kol kanat gerdiği kucakta buluşunca kardeş gibi hissetmiş olmalıyız. Sonra beraber pek çok proje hayata geçirdik Polat’la. Benzer bir şekilde Amerika’da düzenimi kurana kadar yanlarında kaldığım yakın dostları Lee ve Roberta da kısa zamanda edinilmiş ailem olmuşlardı. Keza İzgören Akademi’nin birbirinden güzel insanlarıyla da bu sayede tanıştım. Ben Doğan Cüceloğlu’nda bir değil birçok aile buldum. Çünkü o yaşayan tüm canlıları bir aile gibi görürdü. En büyük öğretmenin doğa olduğunu söylerdi hep. Doğayla ilişkisi kesilen insanın yaşama yabancılaştığını gözlerdi. Çocuklara eşiti bireyler olarak davranır, onlarla sohbet ederken gözlerinin içi gülerdi.

Bir akşam yemekte hocam hadi sofraya gelsenize diye çağırıp bir türlü gelmediğinde bir de baktım bizim oğlanların odasında yere bağdaş kurmuş biri sırtında öbürü kucığında kitap okuyorlar. Ruhunu beslenirken karnının açlığını unutmuş.

Eğitim verdiği sahnelerde bıraksanız gün boyu konuşurdu ancak dost meclislerinde daha çok dinlerdi. Müthiş bir gözlemciydi, sabırlı bir dinleyici, meraklı bir araştırmacı, yardımsever bir insandı. Yani geçiştirmede yaşamı, yaşadı, dolu dolu yaşadı. Bildiklerini her zaman paylaştı. Bildiğini paylaşmayı bir akademisyenin en büyük sorumluluğu olarak görürdü. O nedenle yirmiye yakın kitap yazdı. Evrensel değerler tüm kitaplarının eksenini oluşturduğundan güncelliği hiç kaybolmayan öğretiler ortaya koydu. Bu nedenle 20 yılı aşkındır Yetişkin Çocuklar kitabını hala çalıştığım çiftlere öneririm.

Hakkını asla ödeyemem. Sevgim, minnetim, saygım sonsuz. Ben ondan en büyük ihanetin umutsuzluk olduğunu öğrendim. O nedenle koşullar ne kadar zor olup yüreğim ne kadar ağırlaşa da bir çift kanat olacak umudu hep öğretilerinde buldum ve düştüğüm yerden kalkıp devam edebildim.

Kısırı pek severdi, mercimeği de. Çocuklarının gelişimleri için hep fırsatlar oluşturur, onlarla geçirdiği zamana büyük değer verirdi. Dede olmayı çok sevmişti. Gözlerinin önünde tomurcuklanan hayatları sulayan bir bahçıvandı Doğan Cüceloğlu. En sevdiği bahçesinin adı da Türkiye’ydi.

SAYI DOĞRUSU MASALI

Bundan yıllar yıllar önce, bembeyaz bulutların altında yemyeşil bir orman varmış. Bu ormanın halkı, sevgi ve dostluk içerisinde uzun yıllardır mutlu bir hayat sürüyorlarmış. Ne zaman bir anlaşmazlık olsa kavga etmezler, hemen ormanın kralı Bilge Baykuş'un yanına giderlermiş. O da uzun yılların verdiği tecrübe ve zekâsıyla sorunları hızlıca çözer, herkesin mutlu bir şekilde yuvasına dönmesini sağlarmış.

Günlerden bir gün Bilge Baykuş, rüyasında uzunca bir çizginin tam ortasındaki bir noktada durduğunu, etrafında ise yüzlerce sayı olduğunu görmüş. Hepsi de karışık sıradaymış. 20, 41, 7, 50, 3, 1... Sayılar hep bir ağızdan, "Sevgili Bilge Baykuş, beni bu çizgideki evime yerleştirir misin?" diyormuş. Bazıları gülüyor bazıları da ağlıyormuş. Bilge Baykuş, onları yerleştirip rahat bir nefes almak istiyormuş ancak hepsinden ikişer tane olduğundan kafası karıştırmış. Her gece aynı rüyayı görmekten gözüne uyku girmez olmuş. Bu sorunu ne yapıp edip çözmeliymiş.

Yine bunları düşünürken gözlerinin uykusuzluktan mosmor olduğunu gören orman halkı, Bilge Baykuş'a derdini sormuş. O da gördüğü rüyayı anlatmış ancak hiçbiri rüya anlam verememiş.

İçlerinden, kıvrak zekası ile meşhur olan Tatlı Sincap, "Beni burada bekleyin" diyerek minik ama güçlü ayaklarıyla sıçrayarak uzaklaşmış. Daha sonra kucığında kocaman bir ayna ile gelmiş. Her zaman oyun oynadıkları düz araziye boşaltmalarını istemiş ve

aynayı tam ortasına yerleştirmiş. Bilge Baykuş'tan aynaya bakmasını, sağ kanadını oynatmasını istemiş ve ne gördüğünü sormuş. Bilge Baykuş, "Ben sağ kanadımı kaldırdım ancak aynadaki görüntüm sol kanadını kaldırdı" demiş. Zeki sincap Bilge Baykuş'a teşekkür etmiş. Eline bir tebeşir alarak aynanın olduğu yere kocaman bir 0 (sıfır) yazmış ve herkese dönerek şöyle demiş, "Sevgili komşularım, kralımızın rüyasında gördüğü evini arayan sayılar, sayı doğrusu denen yerde yaşarlar. Sayı doğrusunun tam ortasında iki ülkeyi ayıran sıfır noktası bulunur. Sıfır ayna gibidir. Gülerek evini arayanlar sayı doğrusunun sağ tarafındaki ülkede, ağlayanlar ise sol taraftaki ülkede yaşarlar."

Elindeki tebeşirle sıfırın sağına ve soluna uzunca birer çizgi çizmiş ve bu çizgilerin üzerlerine de ufak noktalar koymuş. Daha sonra sıfırın sağ tarafına sırayla 1, 2, 3... diye sayıları sıralamış. Sol tarafına da -1, -2, -3... şeklinde sayıları yazmış. Tatlı Sincap, Bilge Baykuş'a tekrar bu rüyayı gördüğünde bu şekilde yapmasını söylemiş.

Bilge Baykuş gece uyuyunca aynı rüyayı görmüş. Tatlı Sincap'ın dediği gibi ortaya bir sıfır çizmiş, ağlayan 1'i sıfırın soluna, gülen 1'i sıfırın sağına, ağlayan 2'yi sıfırın solundaki 1'in yanına, gülen 2'yi sıfırın sağındaki 1'in yanına diyerek tüm sayıları sırayla yerleştirmiş ve huzurlu bir şekilde başka rüyalara dalmış.

Gökten yirmi beş karpuz düşmüş. Tüm orman halkı, soğuk karpuzları afiyetle yemişler.

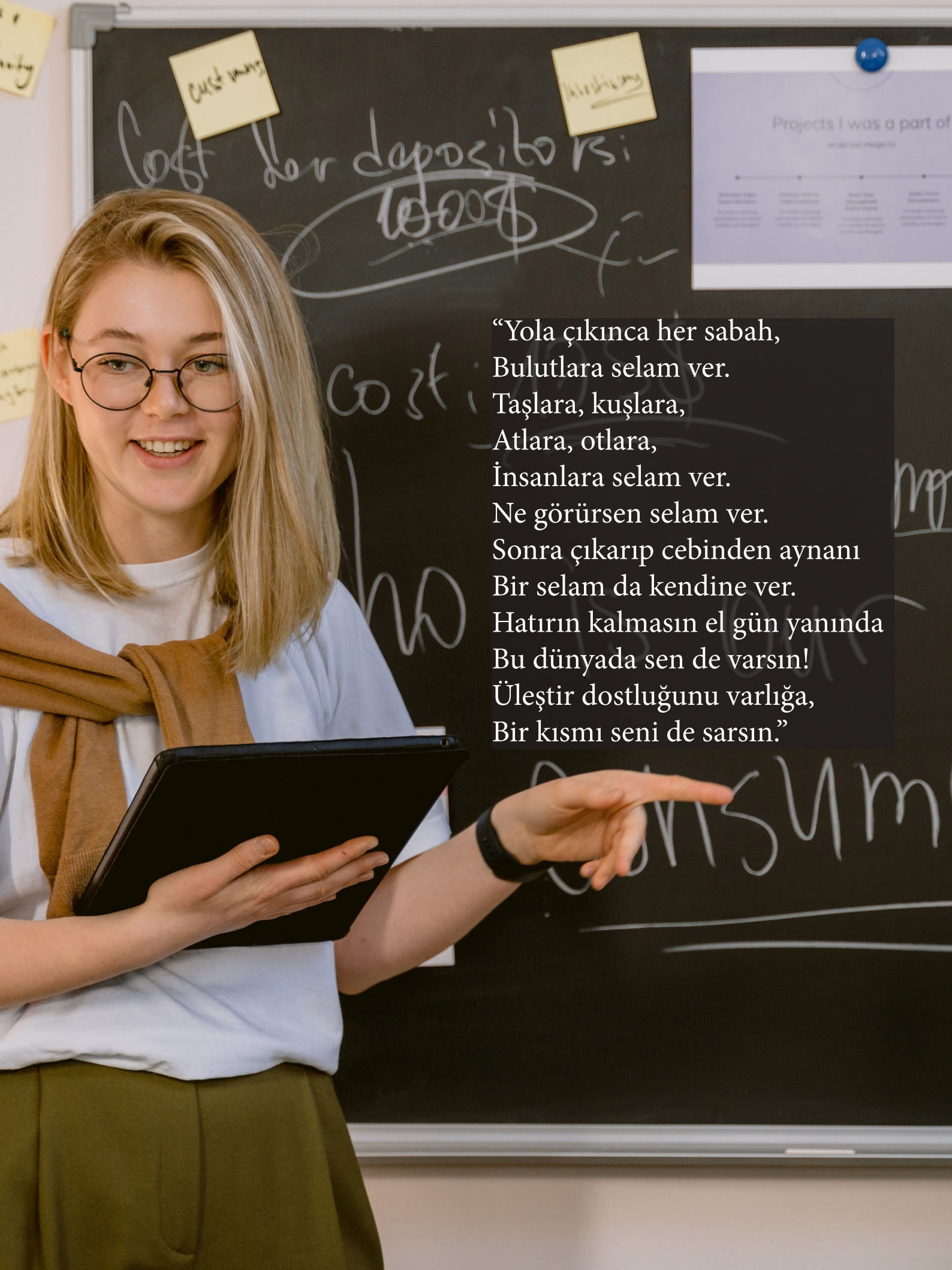
DOĞAN HOCA'YLA SÖYLEŞEBİLMEK

1982 yılında, lise son sınıfta okurken sosyoloji hocamız sınıfımızı iki haftada bir sıra gelecek şekilde, ikili ya da üçlü gruplara bölmüş ve her gruba bir konu vermişti, hazırlayıp tüm sınıfa sunmamız için. Bizden önceki grupta bir arkadaşımız, Sosyolojiye Giriş konusu için, İstanbul Üniversitesi'ne gidip bir Sosyoloji Profesörü ile yaptığını söylediği söyleşiyi dinletmiş hem öğretmen nezdinde hem de bizlerin gözünde büyük sükse yapmıştı. Bizim grubun konusu ise insanlar arası iletişimdi. Bizden önceki grubun bahsettiğim başarısının(!) altında kalmamak için biz de kendi grubumuzda epey kafa patlatmış ama sonunda bir karar vermiştik. O sıralar herkesin dilinde ve bizim de sınıf kitaplığımızda olan öğretmenlerimizce de okumamızın tavsiye edildiği, İnsan İnsana kitabından konumuzla ilgili bölümleri seçecek ve kitabın yazarı Doğan Cüceloğlu ile bir söyleşi yapacaktık.

Bizim ilk gruptan ne eksikimiz vardı? Meğerse varmış. O grupta olup da bizim grupta olmayan tek fark, söyleşiyi yaptığını iddia eden arkadaşımızmış! Hazırladığı sunumun 100 Soruda Sosyoloji El Kitabı adlı bir kitaptan kendi konusuyla ilgili soruları bize

söylediği gibi bir profesöre değil de bir arkadaşına sormasından ve arkadaşının da bir profesör rolü oynayıp kitaptaki cevapları okumasından ibaret olduğunu çok daha sonraları öğrenmiştik. Maalesef biz planladığımız söyleşiyi yapamamıştık Doğan Cüceloğlu ile. Yatılı bir okulda okuduğumuzdan ve sadece hafta sonları okul dışına çıkabildiğimizden dolayı bir cumartesi günü bildiğimiz tek üniversite olan İstanbul Üniversitesine gitmiş ama Beyazıt'taki tarihi kapısından içeri bile girememiştik. Durumu anlattığımızda ders öğretmenimiz bize gülmüş, yazarın Amerika'da olduğunu, Türkiye'de olsa bile görüşmemizin zor olacağını söylemiş ama düşüncemiz ve gayretimizden dolayı bizi takdir etmişti. Bu da yeterdi, hocanın gözüne girmek ve iyi bir not almak için.

Söyleşi olmaksızın sunmuştuk, İnsan İnsana kitabından örneklerle desteklediğimiz ödevimizi. O kitaptan aklımda, yazarın insanın kendisi ve çevresiyle olan iletişimi esnasında karşılaştığı sorunları örneklerle tatlı tatlı anlatması kaldı ve bir de öğrencisi olan Üstün Dökmen'e ait ezberlediğim şu güzel şiir:

“Yola çıkınca her sabah,
Bulutlara selam ver.
Taşlara, kuşlara,
Atlara, otlara,
İnsanlara selam ver.
Ne görürsen selam ver.
Sonra çıkarıp cebinden aynanı
Bir selam da kendine ver.
Hatırın kalmasın el gün yanında
Bu dünyada sen de varsın!
Üleştir dostluğunu varlığa,
Bir kısmı seni de sarsın.”

1991 yılında Doğan Hoca'nın grup ödevini hazırlamış olduğumuz bu kitabı, Yeniden İnsan İnsana adıyla yeniden yayımlandığında ise bir zamanlar sıralarında öğrencilik yapmış olduğum aynı okulda, öğretmen olarak bulunuyordum. Yaptığım ilk iş, kitabın girişinde bulunan yukarıdaki şiiri öğrencilerimle İngilizceye çevirmek ve de öğretmenler odasındaki panomuzda öğretmen arkadaşlarımla paylaşmak olmuştur.

Sadece kişinin çevresindeki birkaç kişiyi sevmesinin yeterli olmadığını, başta kendisi olmak üzere tüm insanlığı, doğayı ve tüm evreni kucaklaması gerektiğini anlatan bu şiir, Doğan Hoca'nın sadece bahsettiğim kitaplarında değil, tüm eserlerinde ve söyleşilerinde altını çizdiği konuların bir özetiymiş adeta. Bu ilk kitabının, bende çok önemli bir yere sahip olduğunu belirtmek durumundayım. Günlük olay ve durumları örneklendirerek dikkatle okuduğumda aralarında kendimden de parçalar bulmamı sağlayan bu kitabı, hocanın diğer kitapları takip etti. Mümkün olduğunca takip etmeye çalıştım eserlerini. Yıllar sonra dostum Zafer'in hediye etmiş olduğu ve görme özürlülerin dünyasına bir ışık olabilmek için tüm hayatını feda eden Gültekin Yazgan ve eşini anlattığı, Onlar Benim Kahramanım kitabı da önemli aşamalardan biri oldu Doğan Hoca'yı anlayabilme sürecimde.

Ara sıra ziyaret ettiği ve benim de çeşitli gönüllü çalışmalar yaptığım Türkiye Görme Özürlüler Kitaplığında hocayla karşılaşmamız ve sohbetimiz de hayatımın unutamadığım anlarından biridir. O kadar uğraşı arasında görme özürlülere de vakit ayırması, onun derdi olan bir insan olduğunun ispatıydı. Yarım saat kadar süren sohbetimizde ufuk açıcı fikirlerini dinleme fırsatı bulmuştum. O kısa süre zarfında bile hemen hemen tüm kitaplarının ana fikri olan yaşamımızı korku kültürü yerine sevgi kültürünü temel alarak inşa etmek düşüncesini içselleştirdi-

ği belli oluyordu. Onun gibi enerjisi hiç bitmeyen ve devamlı bir şeyler yaratmaktan büyük zevk alan çok az kişi tanıdım hayatta. Sevgiyle, gülerken bakıyordu konuştuğu kişinin gözlerinin içine. O günden sonra Doğan Hoca da benim kahramanlarımdan biri oldu. Muhteşem bir varlık olarak tanımladığı insanın ben bilinciyle hareket ettiğinde, en azılı canavardan daha canavar olabilirken biz bilinciyle hareket ettiğinde, meleklerden daha sevecen ve yardımsever olabildiğini ve bu bilince nasıl ulaşılması gerektiğini kitaplarında örneklerle anlatıyor. Ülkesine ve insanlığa katkıda bulunmaya çalışan biri olarak görüyor kendini. Yaşama katkıda bulunma fırsatının her yerde ve her zaman var olduğunu, kendisiyle sağlıklı ilişki kurabilen herkesin bu katkıyı sunabileceğini söylüyor. Daha çok şeyler söylüyor. Hepsini burada dile getirmek çok zor. En iyisi birkaç kitabını alıp onunla sanal söyleşmek.

Doğan Hoca'dan hiçbir kitap okumamış olsanız bile en son daha bu yıl vefat etmeden iki ay önce yayımlanan Deniz Bayramoğlu ile yaptığı uzun söyleşinin olduğu Var mısın? kitabını okumak bile, hocanın ne demek istediğini anlamaya yeter bence.

İstedığımız gibi iletişemediğimiz şu dünyada daha anlayışlı, hoşgörülü ve sağlıklı iletişim kurabilmek ve kaybolan değerlerimizin farkına varabilmek adına, okunması bir kitap. Sadece o kitabı değil, tüm kitaplarını okurken karşılıklı konuşuyor ve söyleşiyor bulacaksınız kendinizi. Daha önceleri düşünüp kendi kendinize sorup durduğunuz soruların cevabını ve dile getiremediğiniz endişelerinizin nasıl da kolaylıkla çözümlendiğini göreceksiniz o kitaplarda. Çünkü her sorunun cevabı kişinin kendisinde gizlidir. Bana da bu bilgi öğrenmeme yardım ettiği ve cebimden çıkarıp aynamı, bir selam da kendime vermeme sağladığı için Doğan Hoca'ya teşekkürler. Ruhu şad olsun.

YANINA KAR KALAN

Aile. Kimi insanlar dünyanın en değerli şeyi olarak görürken kimi insanlar yaraları yüzünden içi bomboş dört harf birleşiminden ibaret görüyor. Kimilerine göre mutluluk sebebi, tutunduğu dalı, sığındığı yuvası kiminin de olabildiğince kaçmak istediği... Yaş büyüdükçe bu kavramın sana verdiklerini veremediklerini daha çok sorgular hale geliyorsun ve kendi dünya büyüdükçe eğer artık kapanmayacak yaralar açılırsa sende, onlardan kaçabildiğin kadar kaçıp kendi dünyana sığınıyorsun. İnkâr ediyorsun bazen kabullenmek istemiyorsun. Bazen de kabullenmek zorunda kalıyorsun.

Gündüzleri iyiyim maskesini takıp insanların arasına karışırken geceleri, kimsesizlik hissi koskoca bir yük gibi biniyor omuzlarına ama sana bir şey söyleyeyim mi? Kimsesiz değilsin. Dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir zaman diliminde bu satırları okuyorsan ve yaralarımız bazı yönlerden ortaksa eğer, kimsesiz değiliz. Adaletli bir dünya olmayacağını biliyorduk ve sınıdığımız nokta bu oldu ama bize bir şeyler de kattı bak! Büyüdük, büyümek zorunda kaldık. Belki onun da küçücük bir çocukken belki de yirmi beşinde genç bir insanken... Yalnız değilsin. Etrafında tek bir insan kalmasa bile yalnız değilsin, sen varsın. Kendi benliğin daima seninle. İncinen, korkan, ağlayan ama sonrasında yine ayağa kalkan benliğin hep seninle ve hep de öyle olacak. O yüzden güzel davran kendine. Kıymetini bil kendinin. Varlığını başkalarının varlığına bağlayarak anlamlı kılma. Sev ama teslim olma. Önce kendini sevebil ki başkalarının sevgisinin yokluğu seni korkutmasın, önce kendine değer ver ki kırıldığın noktada sınırını çizebileceğin. Yaralarına rağmen öyle ayakta dur ki ailen sana aile olamadıysa bundan sonraki hayatının kurtarıcısı, eninde sonunda yine sen ol.

Kötü şeyler yaşanacak, daha kötüsü de olamaz derken yutkunamadığın bir an gelecek ama sen sınıksız sarılırsan kendine, yanına kâr kalan hep sen olacaksın. Düşsen de önce kendine sonra sevdiğin insanlarla donattığın o yeni dünyanda ayağa kalkacaksın. O yüzden başka bir an başka bir zamanda değil, bugün belki de hemen şimdi kendin için bir şey yap. Aynaya bak mesela. Kendini sevdiğini söyle kendine. Sessizce ya da haykırarak! Kimsesiz olmadığını söyle. Dünyada kötü insanların olduğunu ama senin onların kalbindeki bataklığa düşmeyeceğini, kir pas içinde kalmayacağını söyle.

Özelsin, değerlisin. Hıçkırma hıçkırma ağlarken de öyleydin, gözünden yaş gelircesine gülerken de. Kendi değerinin başka insanların düşünceleriyle değişmesine izin verme. Seni senden iyi hiç kimse tanıyamaz, kırılan noktalarını senden iyi kimse bilemez. Mağdur rolünden sıyrıl o yüzden, sen mağdur değilsin ki kurban hiç değil. Yaraları olan ama o yaralara, kötülöklere rağmen iyi kalmayı başarabilensin. Kendi değerinin farkında olansın. Sen, yanına kâr kalansın.

ASKIDA SIKILGANLIK VAR

Ötelerden bir ses gelir, selam alır, huzurlanıverirdi insan. Bir bebek gülüşü, içindeki güneşi uyandırır ve yolu öyle sürdürmeyi becerebilirdi. Şimdilerde ötelerden ses çok, huzur yok. Ne çoğalsa ya da neyi çoğaltsak anlamını yitiriveriyor gibi artık.

İnsan kalabalık istiyor etrafını. Sonra yalnızlaşıveriyor o kalabalıkta. Yalnızım madem deyip irtibat kesince de kara delik gibi... Sesten kaçıyor, sessizlikten korkup kalıveriyor. Bir tutturamadık ortasını. Yaşamak sanatı, dengesizliğimizden terazisini şaşırması olmalı. Bir, düzene giriş istiyor. Plan, program olmalı şaşmamacasına. Tabi ki sıkılıncaya kadar. İdare ettiği yere kadar. Zor zamanlardayız velhasıl.

Neydi sıkılmak? Yaşamaktan, yaşamından sıkılmış insan ne yapardı? Ya da bir dakika! Sıkılmayı kim buluvermişti, böylesi bir lüks nereden çıkmıştı? “Boş durmaktansa uyuz olup kaşınmak iyidir,” diyen atalarımızın sözünden yola çıkarsak, diyebiliriz mi ki biz tembellik ve boş vakitten böyle oluverdik?!

Dünya makineleştikçe ve konforumuz arttıkça daha mı sıkılğan, mutsuz ve tatminsiz olduk? Hz. Lokman Hekim’in oğluna verdiği öğüt gibi “Sadece acıktığında yemek yersen en iyi yemeği yemiş, çalışıp yorgun bir vaziyette uyursan en konforlu yatakta yatmış olursun. İnsanlara iyi muâmele edersen onların kalbinde yer edersin. Böylece en lüks evde oturmuş olursun.”

İnsan yaşamının teknolojisini yok edelim, eskisi gibi tarlayı öküzle kazalım demiyorum. Makinenin varlığı, yeni bir uğraş bulmamıza engel olmasın. Gün sonunda tarla sürülmüş, biz de aşı pişirmiş olalım. Hissedelim ki yorulmuşuz ama sofrada yorgun da olsak tatlı bir anlayış var. Biri ayran koyuyor biri yemek. Kaşıkla salata da koyuldu. İşte ziyafet! Sofra nimete saygı, verene şükür dolu.

Elimizdekine sahip çıktıkça eminim, sıkılğanlık azalacak. İnsan emeğini koyunca ekmeği lezzetleniyor. Suyu şerbet, sözü bile bal oluyor. Eskiler şöyle iyi böyle güzeldi, demek değil niyetim. Yeni vardır nasibimizde madem, aşımıza katık, kısa olan hayatımıza gülüş olsun. Yönünü şaşırması bir pusula nasıl iş göremez ise içinde yaşam hevesi kalmamış hareketsiz insan da kendine çare olamaz. Yaşam bizimdir, çareler bizim. “Aramakla bulunmaz lakin bulanlar arayanlardır.”

Silkelenmeye ihtiyacımız yok şayet dut meyvesi değilsek. Uyanmaya, yola çıkıp yürümeye başlamak lazım dostlar. Zaman geçiyor! Biz bu zamana uygun ayaklarla doğduk. Farkında değiliz hepsi bu.

BİR SAVAŞÇININ ARDINDAN

İnsanı gerçekten fark etme, fark ettirme ve anlatma konusunda yüksek yetkinliğe sahip bir eğitmen, yazar ve düşünce adamı olarak, ülkemizin en büyük kazançlarından birisidir Doğan Cüceloğlu. Bugüne kadar yazdığı tüm yazılarda, yetiştirdiği öğrencilerinde ve sunduğu tüm eğitim programlarında, en fazla üzerinde durduğu ve anlatmak istediği şey, İnsanın kendini sağlıklı gerçekleştirebilmesiydi. Bunu aile yaşamlarının sağlıklı sistemler olmasında, bireyler arası etkileşim ve iletişim biçimlerinin doğru sürdürülmesinde, sağlıklı ve dengeli bireyler yetiştirilmesinde hep koşul olarak gördüğünü, onu takip eden kişilere anlatmaya çalıştı.

Özellikle son dönemlerde, mutlaka bir deyişini ya da hikayesini ya da sunumunu herhangi bir yerde görmeden ya da denk gelmeden geçirdiğimiz bir gün olmuyordu. Kendimize çok zor gelen şey, içimizdeki çocuğa dokunmaya, onu anlamaya ve anlatmaya çalıştığımız anlardı. Bunları gerek hikaye, gerek akademik, gerekse sunumlar olarak sabırla bizlere vermeye çalıştı.

Doğan Cüceloğlu, insanın kendini gerçekleştirmeye tanınmasının içini doldurarak en önce kendini ve çevresini idrak etmeye çalışan bebeğin hikayesinde, kendini bulmanın zorlukları ile birlikte asaletine de değinmiştir. Çocuğun, içimizde hiçbir zaman sonlanmadığını, onunla ilişkimizin bu evrende işimizi tamamlayana kadar süreceğinin vurgulamasını da yapmıştır. Ona göre çocuk, bize hep seslenecek, içindeki ebeveynleri ile ilişkisini yetişkin olsa da devam ettirecektir. Sağlıklı aile dinamiklerini tanımlarken çocuğun üzerinde olmaması gereken birçok yüke değindiği gibi bireyin kendini gerçekleştirme yönündeki

potansiyeline de dikkatleri çekmiştir.

Ona göre utandıran, kalıplaşmış genellemelere ve önyargılara sahip, suçluluk duygularından beslenen bireylerin nesiller boyu devam eden sağlıksız dinamikleri sürdüreceği de aşikardır. İçerdeki çocukla içerdeki ebeveynin ilişkileri, sürdürülen aile yapılarındaki ilişki ve davranış örüntülerinin de belirleyicisi olduğuna da değinmiştir. Sağlıklı ebeveyn tutumlarının olduğu ailelerde çocuk, karar verme, hayal etme, keşfetme, hata yapma özgürlüğüne sahip olduğu için ebeveynlerinin amaçları ve bilinç dışı arzularını gerçekleştirmek üzere araç olarak kullanılmaz.

Doğan Cüceloğlu, algı çarpıtmalarının olmaması için anne babalarla çocukları arasında bir gerçeklik zeminin korunmasının önemini ve şu anda ve burada olan şeylerin farkındalığını vurgulamış, bireylerin kendi düşüncelerini özgür bir şekilde ifade etmelerinin çocuğun kendi olarak gelişmesini arttıracaklarını da ifade etmiştir. Ona göre aile içinde, isteme ya da reddetme özgürlüğü olan çocuklar, aynı zamanda olmak istedikleri yönde gelişerek kendi özlerinde hareket etme imkanı da bulurlar.

Cüceloğlu, her seferinde sağlıklı çocukluğun önemine vurgu yaparken çocukluktan şöyle bahseder, “Çocukluk binanın hem temelini hem de çatısını oluşturur. İnsanın çocukluğu sağlıklı ise yaşamının en zor koşulları altında bile akıl sağlığını korur ve mutlu olabilir. Eğer çocukluğunda koşullu sevgi ile büyümüş ve utandırılmışsa ileride en iyi koşullar altında bile mutlu olamayacaktır.”

Koşullu sevgilerin varlığı bireyleri güvensiz, kaygılı, almadan vermeyen, mükemmeliyetçi ve kendilikten uzak bırakmaktadır. Koşulla-

rın sürekli mükemmel olmasına odaklanan bireylerin gerçek olmalarının imkansızlığı da iletişim ve etkileşimlerindeki çarpıklıklar olarak gene kendilerine dönmektedir. Kıymetli eğitmenin vurgulamak istediği bu noktalar, hep özümüzün içimizde kaybolması, şekil değiştirmesi hatta yok olması olarak karşımıza çıkmaktadır. Özümüze ulaşmamızın nitelik olarak bize kazandırdığı sağduyulu ve kendi olan bireylerin sağlıklı aileler kurmasıyla, toplumun da sağlıklı olması yönündedir.

Bize kendimiz olmanın, kendi özümüze dayanmanın yarattığı konforun ancak büyük bir mücadeleyle kazanabileceğini vurgu yapan Cüceloğlu, kendimizi tanımanın ve bu mücadelenin aynı zamanda onurlu bir mesele olduğunu da okurların kendi anlam dünyalarında bulmalarına yardımcı olmuştur. Anlaşıldığı üzere, bu dünyadan kıymetli bir yaşam savaşçısı, öğretileri ile geçti. Eserlerinin bize bıraktığı katma değerler farkındalığı, yüksek dinamiklerde var olmaya devam edecektir.

SEV O DERSİNİ

Bir derdi olmalı insanın. Her şeyden ve herkesten âzâde bir derdi olmalı. Nefes alışverişine anlam katan bu dünyadaki varlığına neden gömleği giydiren bir derdi. Her göz kırpsının hakkını vermesi ve her nefes alışında kendisine hediye edilen hayatın kıymetini bilmesi için. Değil mi ki her nefes Hayy ismiyle üfleniyor içimize, hayat kaynağımız olarak. Ve dahi sonrasında bu bahşedilen bir nefeslik hayat için teşekkürlerimizi sunmak üzere selam veriyoruz, Hû diyerek. Aslında tüm hayatın sırrı, bir nefes alışverişinde saklı.

Her ne yaşarsak yaşayalım bu hayattan vazgeçmiyoruz ve her yeni nefese talip oluyoruz. Hepsini de benimmiş gibi sahipleniyoruz. Sonra onu vere-ne teşekkür etmek üzere selam gönderirken bana bahşettiği emaneti de iade ediyorum sahibine, aldığım nefes benim değil ya daha fazla tutmaya güç yetiremedim, dercesine. Bir balon gibi sönen vücudumuzun küçülmesi, güçsüz kalması hep bu acizliğimizden. Bunun idraki yeni ufukların anahtarı oluveriyor.

Dile pelesenk olmuş benim kelimesi, şimdi karşımda oturuyor. Masa başında bakışıyoruz sessizce, dünyanın en uzun soluklu sessizliklerinin altında çağlayan şelaleler gibiyiz. Hiç konuşmadan anlaşmanın keyfi mi bu yoksa ilk kim bozacak bu çıldırtan sessizliği düellosu mu? Kartları açık oynama vakti, pas yok bu sefer. Akışta kalıp sessizliğimi koruyorum, karşımda buz gibi bir benlikle. Sonra Gökhan Hocam fısıldıyor kulağıma usulca, “Güç

soru sorandadır Beyda, korkma!” Evet, nedenler üfleyen bir neyzenden ilk nefesi alınca sazın bu nefesle ses olma vakti geliyor.

Gözlerinin içine bakıyorum, meydan okurcasına değil ama daha çok meraklı bir çocuk gibi. Ve ilk soru, “Kimsin sen?” Bu soruyu beklemiyormuş gibi sendeliyor (ne yani bu kadar mı ne demek kimsin sen.) Sen nasıl bilmezsin beni dercesine keskin ve öfkeli bakışlarını üzerimde hissediyorum. Sonra dayanamıyor ve döküyor eteğindeki taşları, “Ben var ya ben, evet BEN. Sen nasıl bilmezsin beni, bilmeyen mi var beni? Herkes bilir, bu nasıl soru, beni bilmemek ne mümkün!”

Her yeri az evvel gözlerinden çıkan öfke kaplıyor, bu ağırlık üzerimize çöküyor. Nefesim kesilmeye, algım kapanmaya başlıyor. Bu nasıl bir BENLİK? Kendinin öyle farkında değil ki soruma cevap bile veremedi, kendi semalarında dolaşmaktan. Tam da bu anda canım Yunus Emre’ m fısıldıyor ruhuma, “Bilmeyen ne bilsin bizi, bilenlere selam olsun.”

Hemen toparlanıyorum ve ikinci sorumu soruyorum, Her nefesle yeniden diriliyorsun ve öncekinden daha gür bir seda ile BEN diyorsun, sonra bu gücün çekiliveriyor tüm benliğinden ve tüketiyorsun. Madem bu kadar BEN, her yanda BEN, her şeyde BEN, her an BEN. Sahip olsana nefesine, salma gerisin geri. Tut ve de ki, ‘BENİM NEFESİM değil mi, vermiyorum!’ Bir nefese bile sahip olamayan sen, neyin derdindesin?

Merakla cevap beklerken donayazdığı bakışlarından buz gibi bir soluk hissediyorum. Bu sefer anlam yüklemek yok, diyorum kendime. Akışa bırak ve sabırla bekle cevabını. Belki az sonra verecek, belki iki gün sonra, belki de ahir ömrün boyunca bekleyeceksin bu cevabı. Değmez mi, değer. İnsanın ömür sermayesi böyle bir yolda öyle güzel harcanır ki şeksiz, keşkesiz, tereddütsüz...

Ömrün başlarken aldığı nefes ile biterken verdiği nefes belki de aynı nefesin ilk ve son durağıdır. Ve ömür sermayesi bu duraklar arasında yaşanmış bir andan ibarettir. O halde bu ana neler sığdırdığımız, bu anı nasıl harcadığımız, bize bahşedilenlerin ne kadar hakkını verdiğimiz... Her soru başlı başına vücut buluyor karşımızda, hangisine ne cevap vereceğimizi düşünmek başlı başına bir iş hâline geliyor. Tüm bunlardan âzâde, tek sorudur belki de hakkaniyetle cevap vermemiz gereken, Sevebildin mi? Sana bir yürek verdik, hakkını verebildin mi?

Hayatın sırrı saklıdır bu altı harften oluşan ve kâinatı kuşatan gizli kelimedede: SEVMEK. Varlığı sevmek, doğan güneşi, puslu havayı, kara bulutları, yağın her bir yağmur damlasını, sana bakan bir çift gözü, sana dil çıkararak sevgisini gösteren cennet çocuklarını, bir yanlısını düzelden amcayı, sana ters ters bakıp giden teyzeyi, seni şikayet eden arkadaşını, akşam saatlerinde elinde bir tabak kirazla gelip seninle kapıda iki dakika sohbet etmek isteyen sekiz yaşındaki kapı komşunu, herkesin gitmesini bekleyip son anda sana sınıksız sarılarak ardına bakmadan salonu terk eden öğrenciyi, ilk tanıştığında sana tepeden bakan meslektaşını, gülümsemenden rahatsız olan çalışma arkadaşını, seninle dertleşmek için müsaade isteyen temizlik görevlisini, sırf sana gıcıklık olsun diye hakkın olan izni vermeyen yöneticini, yaşadığın bu ülkeyi, bir parçası olduğun tabiatı, aldığın nefesi sevmek...

Bir derdin olsun, bu tek nefeslik ömrün hakkını verdim diyebilmek için sev o derdini.

AŞIYAN

O bir şair, ressam, kendini öğrencilerine adayan harika bir öğretmen. Vatanına sevdalı ve vatanını cahil ve çirkin bir yuvaya çevirmeye çalışanlara karşı, isyankar bir tavır sergileyen fikri hür, vicdanı hür bir insan.

Yıllardır görmek istediğim şairimiz, Tevfik Fikret'in Aşiyân'daki, 1906-1915 yılları arasında yaşadığı ve öldüğü eve -yaklaşık iki saatlik bir yolculuğun ardından- varmıştım. Müzeye çıkmak için uzun bir merdiveni çıkmak zorundaydım.

Ulaşımın zorluğundan dolayı içimden Tevfik Fikret'in neden bu kadar uzak ve tepeden bir ev aldığı sorgularken merdivenleri nefes nefese bitirip sonunda müzeye ulaşmıştım. Biraz önceki düşüncelerimi yanıltacak ve bütün yorgunluğumu unutturacak bir manzara beni karşılamıştı. Ayağımın altında, masmavi boğaz ve yemyeşil ağaçlar. Önünde oturup manzarayı seyre daldım. Biraz soluklandıktan sonra heyecanla beyaz, ahşap, üç katlı evin kapısından içeriye adımımı attım sessizce. Soldaki bankodan bir güvenlik görevlisi karşıladı beni güler yüzle, bana eşlik edip müze hakkında bilgi verebileceğini söyledi.

Salon kısmına girer girmez sanki 1900'lü senelere ışınlanmış gibi bir his kapladı içimi. Sanki, Tevfik Fikret ölmemiş yaşıyor gibiydi. Evin her köşesinde

Tevfik Fikret'in ruhu hissediliyordu. Adeta büyüyenmişim. Biraz ileride şairin mumdan heykelini gördüğümde ise heyecanım bir kat daha artmıştı. Evet o büyük şair, şimdi karşımda duruyordu. Sanki her şey canlı ve gerçektir.

Mumdan heykelin yanında dönemin şehzadelerinden Abdülmecid Efendi'nin, şairin Sis şiiirinden etkilenerek yaptığı tablo ise beni ayrı büyülemişti. Şiiirin bir dizesi şu şekilde:

“Sarmış ufuklarını senin, gene inatçı bir duman,
Beyaz bir karanlık ki gittikçe artan
Ağırlığının altında herşey silinmiş gibi
Bütün tablolar tozlu bir yoğunlukla örtülü.”

Şair, bu şiiri derin bir ümitsizlik ve yalnız bir ruh haliyle kaleme almış. Bu şiirle bir nevi dönemin baskıcı sistemine karşı, İstanbul'un sis içerisinde kaldığını ifade etmiş. İşte, Abdülmecid Efendi'nin bu tablosuna yakından baktığımızda sadece sisli bir ortam ve bir kayak görünmekte. Biraz uzağa gittiğinizde ise o sisin altındaki İstanbul Boğazı'nı görebiliyorsunuz. Mükemmel bir tabloydu.

Odanın diğer köşelerinde, Tevfik Fikret'in çizdiği tablolar beni mest etmişti. Harika sanat eserleri ortaya çıkarmış. Hem iyi bir şair hem de yetenekli bir ressamış.

Aile bireylerinin de eşyalarının sergilendiği salon bölümünde, Tefvik Fikret'in babası Hüseyin Efendi'nin eşyaları ile oğlu Haluk'a ait fotoğraflar da bulunmaktadır. Biraz ileride Edebiyat-ı Cedide yazarları, fotoğrafları ve eserlerinin yer aldığı oda var.

Hemen yanında ise Abdülhak Hamit'in eserlerinin bulunduğu oda vardı. Abdülhak Hamit deyince, hemen aklıma ünlü şiiri Makber ve kimin için yazıldığı geldi. Abdülhak Hamit, ilk eşi olan Fatma Hanım için bu şiiri yazmıştır. Fakat ne hikmettir ki Fatma Hanım'ın cenazesinde tanıştığı Bayan Nelly ile ikinci evliliğini yapmış.

Yıllar sonra ikinci eşi vereme yakalanınca da onu İskoçya'daki ailesinin yanına bırakmış ve Brüksel'e gitmiş. Orada tanıştığı Florence Ashley adındaki kadınla birlikte yaşamaya karar vermiş ve onu İstanbul'a getirmiş. Eşi Nelly, bu durumu öğrenince Abdülhak Hamit eşinin yanına dönmek zorunda kalmış ve bir süre sonra eşi vefat edince ona da Makber'e benzeyen, Medfen adında bir eser yazmayı düşünmüş fakat yazamamış.

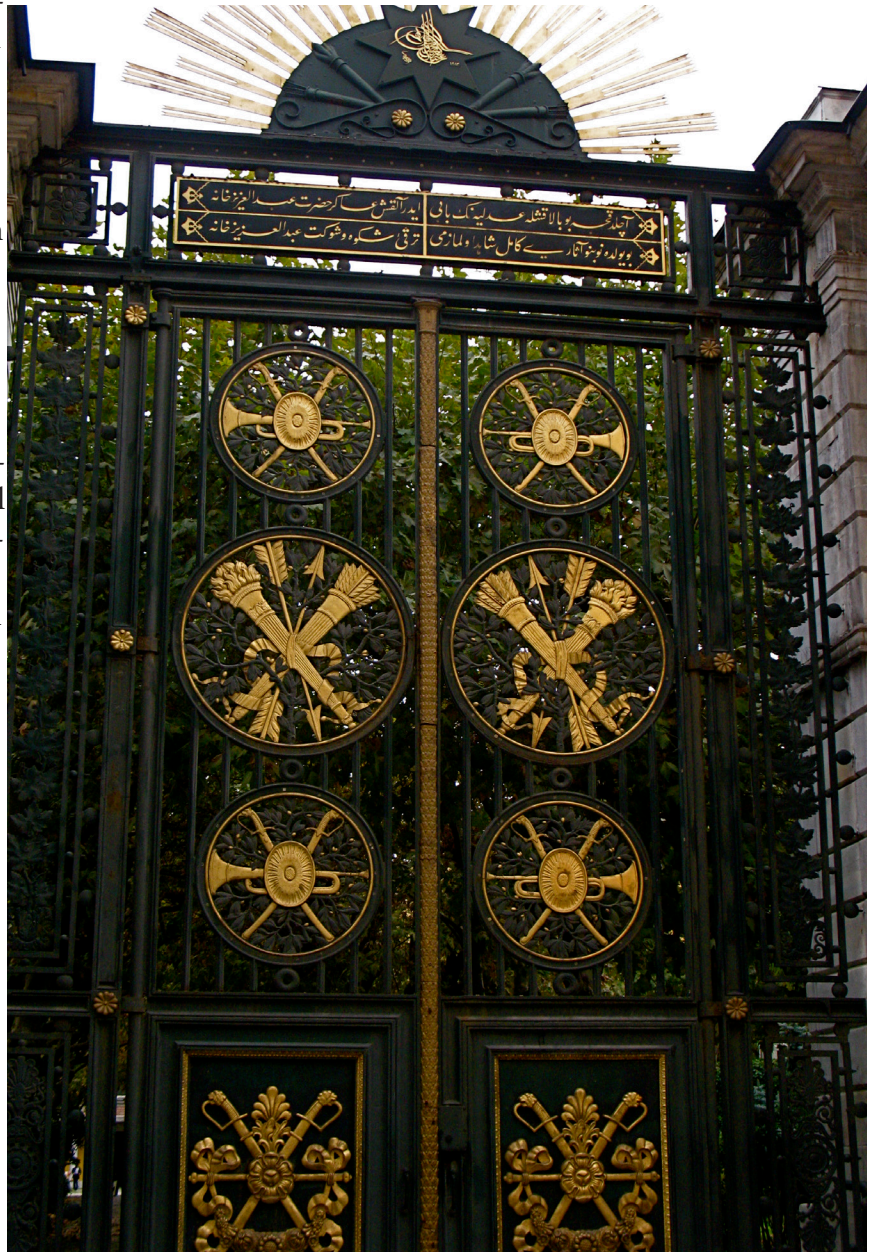
Tabi kadınlar ile ilgili entrikalı hayatı bununla sınırlı değilmiş. İkinci eşinin ölümünden sonra ailesinin önerisi üzerine, üçüncü evliliğini Cemile Hanım'la yapmış ve bu evliliği yirmi gün sürmüştü. Ardından Brüksel'e geri dönmüş ve altmış yaşındayken on sekiz yaşındaki Bayan Lucienne ile evlenerek İstanbul'a dönmüş. İşte, gönül işleri çok dalgalı olan bu yazarın, birebir kendi boy ölçüleri ile aynı olan ve odanın hangi yönüne giderseniz gidin gözleri size doğru bakan tablosunun karşısındaydım. Hemen yanı başında ise eşlerinin fotoğrafları...

Bu duygularla odadan çıkıp bir üst kata doğru, tahta merdivenleri usulca çıkmıştım. İşte burada, tam karşımda duran oda Tefvik Fikret'in öldüğü yatak odası. Adımımı atar atmaz ölümün o soğuk buğusu bütün vücudumu kaplamıştı. Sanki takvimler 1915 yazının Ağustos ayını gösteriyor ve karşımdaki yatakta şair, son nefesini veriyordu. Hemen yanındaki duvarda duran, öldükten sonraki fotoğrafı ise ayrı bir hüznü veriyordu. O odada

çok fazla durmak istemedim çünkü diğer odalarda hissettiğim, şairin ruhunun ölmesini istemiyordum. Odadaki her şey maziye bire bir canlandırıyor.

Tefvik Fikret'in, dönemin Sultanî Mektebi'nde (Galatasaray Lisesi) hocalık yaptığı yıllarda talebesi olan Ruşen Eşref Bey, şairin son günlerini ve ölümünü şu şekilde anlatmış, "Son ziyaretimizdi. Bizimle konuşmaya, içini dökmeye bir türlü doyamıyordu. Ayrılırken, 'Yine beklerim. Aşiyân benim değil, sizin. Orasını unutmayın!' dedi. Elini öptük, o da bizleri öptü. Arkamızdan kapıya çıktı. Uzun müddet dışarıda ayaküstü konuştu. Meğer o neşe, son neşesiymiş, o gün kendisinden ebediyen ayrılmışız. Neşesi birkaç saat daha devam etmiş. Çok hasta düştüğü akşam, yemeğe inerken pek şenmiş. İştahla yemek yemiştir.

Bir saat kadar sonra, 'Ağrılar yine geldi' demiş. Haplarını vermişler. Sancı gittikçe artmış. Pansumana

başlamışlar, yine dinmemiş. Durmadan inliyormuş. Yavaş yavaş kendisine uyku gibi bir dalgınlık başlamış. Ertesi gün hiç konuşmamış, hiçbir şey yememiş hatta getirilen Doktor Saim Bey'i bile tanımamış. Doktor, 'Ben gideyim de arkadaşlarımı getireyim. Rica edeyim, ilaçlarımı muntazam verin.' gibi müphem bir şeyler söyleyip ayrılmış. O gece sıkıntı büsbütün artmış. Bir ara dalgınlığı şiddetli bir harekete inkılap etmiş. Yattığı yerden fırlayıp hiçbir şey söylemeden halecanla odadan odaya gezinmeye başlamış. Yataktan kalkıp minderin üstüne yatar, minderden kalkıp kendisini yatağa atarmış. Buna mani olmak istemişler.

Bir defasında yanındakileri iterken elini şiddetle karyolaya çarpmış, birden morarıp şiştiği halde hiç sesini çıkarmadan yine dolaşmalarına devam etmiş. Nihayet yatağında, hiç yerinde durmadan sudan ayrılmış balık gibi bir taraftan öbür tarafa sıçramaya, dönmeye başlamış. Sonra ağrılar yavaş yavaş dinmiş olmalı ki çırpınmaları da durmuş.

Ruhunu teslim etmeden bir saat kadar önce, yanında bulunan eşinin elini yakalamış, onu sıkılmış, öpmüş. 'Artık yıkılıyorum' demiş. Dili hiç ağırlaşmamış. Bebek'ten Dr. Terziyan'ı çağırtmışlar, bir iğne yaptırmışlar. Rahat eder gibi olmuş. Eşiyle baldızı başucunda bekliyorlarmış. Doktor da kitap odasında oturuyormuş. Fikret bu sırada sağ tarafına dönmüş, sakın bir şekilde uyuyor sanmışlar. Fakat

biraz sonra tekrar odaya giren doktor, onun öldüğünü bildirmiş."

Şairin son anlarında çektiği çilelerden olsa gerek, pencereden görünen manzaranın güzelliğine rağmen bu odadaki hüznü ve kasvet çok fazla. Orada fazla durmadan üzerimdeki hüznü atmak, şairin ruhunu hissedebilmek ve aşağıya inmek için kapıya doğru yönelmişim ki sol taraftaki dolabın ortasında camekânlı bir bölüm içinde, bir defter üzerinde de Arap harfleri ile yazılar... Meğerse bu yazı Atatürke aitmiş. Tevfik Fikret'in ölümünden üç yıl sonra Mustafa Kemal, Aşiyân'a çıkarken manej hocası Emin Bey'e, "Ben inkılap ruhunu ondan aldım. Ziyaret edeceğim yerlerin başında elbette ki Aşiyân gelir," demiş.

Aşiyân'a çıkılmış ve bu önemli ziyaret şu cümleyle noktalanmış, "Tavaf-ı tahatturunda bulunmakla mübahi perestişkaran-ı Fikret. (Anma ziyaretinde bulunmakla övünerek, Fikret dostları.) 19 Ağustos 1918, Pazartesi, Mustafa Kemal, Selayman Nazif, Faik Ali (imzalar.)"

Bu gurur verici yazıyı okuduktan sonra tahta merdivenlerden yavaş yavaş en alt kata inmişim. Burada evin yemek odası ve banyo bölümleri bulunuyor. Yine, duvarlarda asılı olan tablolar Tevfik Fikret'in kendi yaptığı güzide eserleri.

Bu kısa ama değerli ziyaretimin ardından Tefvik Fikret'e hoşça kal diyerek, Tefvik Fikret'in oğlu Haluk'a seslenerek ve yazdığı şu dizeleri mırıldanarak o tarihi, edebiyat ,sanat kokan mekandan ayrıldım.

Sabah Olursa

Bu memlekette de bir gün sabah olursa Haluk,
Eğer bu memleketin sislenen alın yazısı
Direnci, dinç bir elin güçlü, canlılık verici
Dokunmasındaki titremle silkinip şu donuk,
Şu paslanan yüzü halkın biraz gülerse...
O gün ben ölmemiş bile olsam, hayata pek ölgün,
Pek az ilişkim olur kuşkusuz; o gün benden
Ümidi kes; beni kötrüm ve boş muhitimde
Bütün acımla unut; çünkü kör, topal, tükenik
Bakışlarım seni geçmişte görmek istersen
Bütün etin, kemiğin, kimliğinle yarisin
Ve şarkılar gibi hep hep kulaklarımda sesin...
Evet, sabah olacaktır, sabah olursa, geceler
Geçer, kıyamete dek sürmez; en sonunda bu gök
Bu mavi gök size bir gün acır, usanma sakın.
Hayata neşe güneştir, usanç içinde kişi
Çürür bizim gibi
Siz, ey yarın uzaylıların
Küçük güneşleri, artık birer birer uyanın!
Tükenmez özlemi vardır ufukların ışığa,
Işık, ışık... Bugünün işte ruhu, özlemi bu
Silin bulutları, silkin o korku gölgesini,
Koşun ışıklar içinden o kutlu kurtuluşa.
Ümidimiz bu, ölürsek de biz, yaşar mutlak.

Evet Tefvik Fikret, senin zamanında kararan gökyüzü, cumhuriyetin ilanı ile ve Atatürk ile aydınlandı. Halk sefillikten, esirlikten, cahillikten kurtuldu. İyi ki bu eserleri yazıp yaşayan bir şair olmuşsun. Bu ülkenin senden öğreneceği çok şey var. Ruhun şad olsun.

NOT: Ömrünüzde bir kez olsun Aşiyana gitmenizi şiddetle tavsiye ederim. Hava güzelse ve vaktiniz varsa, hemen aşağısında bulunan sahile inerek, bebek sahilinden geçip Ortaköye kadar yürümenizi ve Büyük Mecidiye Camisinin önünde, harika fotoğraflar çekerek gezinizi sonlandırabilirsiniz. Anadolu Yakası'ndan gidecek olanlar için en kolay yol, Üsküdar sahilinden Beşiktaş'a giden vapura binmek. Oradan da Aşiyana sahiline gitmek. İyi seyirler.

RUHUN GIDASINI: VAR MISIN?

Doğan Cüceloğlu Hocamın vefatından önce yazmış olduğu kitabı, “Var mısın?” Tam bir ruhun gidası. Nasıl bir insan açlık hissettiğinde doymak için yiyecek bir şeyler arar ve ister, eğer ruhunuz da açsa, “Var mısın?” okuyun derim. İşte o zaman ruhen doyarsınız. Güne enerjik başlamak için keyifli bir sabah kahvaltısı gibi.

Bu vesileyle, Doğan Hocamı rahmetle anıyorum. Mekânı cennet olsun. Doğan Hocam, kitabını çok güzel yazmış. Sofrayı o kadar güzel donatmış ki her şey var içinde. Hangisinden yemek istersen. Hatta sofranda dursun, bak gözün doysun, ruhun da doysun.

Sofralar sadece mideye değil, göze, estetiğe hitap eder ya. Bu kitap da öyle işte. Ben okuduğumda çok etkilendim. Altını çizerek, geriye dönerek okudum. Sadece okumakla kalmadım, paylaştım. Sabah yürüyüşlerinde arkadaşlarıma anlattım, tavsiye ettim. Hatta bir arkadaşım köy okullarına bir proje kapsamında Doğan Hocamın kitaplarını hediye etti. Bence en güzelini yaptı. Doğan Hoca kitabında, “Bir insan bir

kitap okuduktan sonra asla eski insan olmaz”- diyor. O köy okullarında okuyan çocuklardan belki de psikolojiye gönül verenler yetişecek. Bir hocam şöyle demişti, “Eğer bir ülke kendi sosyolojik araştırmalarını kendisi yapamıyorsa, geleceğine doğru yön veremez. Yani başka bir ülkede yapılan ve o ülkenin sosyolojik gerçeklerini yansıtmak için hazırlanan soru setleri ve o ülkenin insanıyla yapılan araştırmalar, başka bir ülkede aynı etkiyi, tesiri yaratamaz, o ülkeye doğru yön vermez.” Yani bir şeyin sizin olması lazım, başkasının değil. Bu nedenle Doğan Hocamın kitabını çok önemsiyorum. Tamamıyla bize ait. Güzel bir yolculuk. Hayat yolculuğu. Kitap, rahmetli Doğan Hoca'nın çocukluğundan vefatına kadar olan bir süreci barındırıyor. Kitapta, kendi duygu, düşünce ve hissettikleri kadar, bunları bilimle birleştirerek çok güzel sonuçlar ortaya çıkarmış. Ve gençlere, kitabı okuyan herkese çok güzel bir rehber olmuş. O kadar güzel bir rehber ki başucu kitabı. Zaman zaman okuyacağın, içinden çıkamayacağın durumlarda başvuracağın kaynak bir kitap. Tam bir terapi

saati, dertleşme anı. Aslında bir arkadaş “Var mısın?” kitabı.

Doğan Hoca o kadar içten ve kendiyle barışık olarak yazmış ki hatalarını da ortaya koymuş, nedenlerini sıralamış ve pişmanlıklarını da yazmış. İşte aslında önemli olan bu. Her satırı ayrı bir değer. İçinde çocukluğu ve gençliği var. Akademik hayata atılışı, evliliği, ayrılığı, Amerika’ya gidişi var. Pişmanlıkları, bunları nasıl telafi ettiği var. Yani Doğan Hoca’nın dediği gibi öz var içinde. Kendi özüne, kendi içine bir yolculuk var.

Hayat denen yolculukta yol alırken hani bir ülkeye, şehre gidersiniz, size orada rehberlik eden biri olur ya veya gitmeden önce hazırlık yaparsınız, orayı doya doya gezmek için orayla ilgili güzel anılar biriktirir, bilgiler elde edersiniz. Bu kitap, yaşam yolculuğunda, hayata varmadan, aslında “Var mısın?” diyor.

Bazı yerlere varmadan, mesela evliliğe, evlilikle ilgili, iş hayatına ait bir rehber. Gençlere meslek, iş seçiminde, sizin elinize, daha varmadığınız yolculukta hatta daha önce vardığınız ancak içe yönelik bir yolculuk yapmak istediğiniz an, bir rehber. Ben nerede doğru yaptım, nerede yanlış yaptım? diye sorgulatan bir kitap. İçinde hayatın her kesiti var: Sağlık, hastalık, yaşam, eğitim, iş hayatı, evlilik, okul, akademik hayat, müzik... Hayata dair ne ararsanız bulabilirsiniz.

Halil Cibran’ın Ermiş kitabını okumuştum. Bir solukta okunacak bir kitap. Cibran kitabında aşka, evliliğe, çocuklara, yemeye ve içmeye, çalışmaya, sevinç ve kedere, evlere, suç ve cezaya, iyiye, kötüye dair birçok alanda anahtar olacak konuları yazmış. Ermiş de Doğan Hoca’nın “Var mısın?” kitabı kadar lezzetli bir kitap.

Yazının başında da değindiğim gibi Doğan Hoca kitabında, “Bir insan bir kitap okuduktan sonra asla eski insan olmaz” diyor. Gerçekten bende bu kitabı okuduktan sonra önceki ben değildim. Siz de bu kitabı okuduğunuzda önceki siz olmayacaksınız.

Okuyun tekrar görüşürüz, ne dersiniz?

Sağlıkla kalın, hoşça kalın.

SALİM ABİ

Fransız düşünür Alain “düşünmek için durmak gerekir” der. Gürültü patırtının ortasında sükunetle dolaşmanın ve yavaşlamanın insanı zenginleştirdiğinden, hayatına kalite getirdiğinden, önemliyle önemsizi, gerekliyle gereksizi, istekle ihtiyacı ayırmasına yardım ettiğinden söz eder. Düşünmek için durmak hem kendini hem de etrafı daha iyi anlamaya, sözlerini tartarak söylemeye ve yazmaya fırsat verir.

Hayatımıza internetin girmesiyle artık her şeyi çok hızlı yapmak zorunda kaldığımız, hep geç kalmışlık ve yetişememenin verdiği suçluluk duygusuyla yaşadığımız bu dönemde biraz duraklamak, küçük aralar vermek, derin bir nefes almak için kendimize fırsat yaratmak artık daha da önemli oldu. Sabır ve şükürün hayatımızda giderek daha az yer aldığı bu çılginca hızlanma döneminde Gülten Akın'ın İlkyaz şiirinde dediği gibi “Ah, kimselerin vakti yok / Durup ince şeyleri anlamaya.”

Bu toprakların kadim kültüründen beslenen herkes mutlaka sabır ve şükürün iki büyük nimet olduğunu bir şekilde duyar ve bilir. Ben de yaşadığım birçok olayda sabredip şükredebildiğim için ayakta kaldığım, kayıplarımı azalttığım, ruh ve beden sağlığımı koruyabildiğim için duraklamak için fırsat veririm kendime. Bu duraklamalarda da sabır ve şükür için zaman ayırırım mutlaka. Sahip olduğum birçok şey için şükreder, peşinde koştuğum ve ihtiyaç sandığım şeylerin aslında sadece bir istek ve heves olup olmadıklarını değerlendirir, ihtiyaç olduğuna karar verirsem ödenecek bedellere değip değmeyeceğini tartarım.

Bisikletimle alışverişe çıktığım sıcak bir İzmir gününde meziyeti eziyete dönüştürmemek ve de beynimin pişmesini engellemek amacıyla İnciral-

tı Engelliler Parkı'nda deniz kenarında bir mola verdim. Bir ağacın altındaki kayalara oturdum. Hem dinlenmek hem de biraz denize bakıp zihnim boşaltmak istiyordum. Denizden gelip yüzümü okşayan hafif esinti ve mataramdaki limonlu su ilaç gibi geldi. Parkta çokça bulunan kedi ve köpekler de adeta görünmez olmuşlardı. Belli ki serin ve gölge bir yer bulma konusundaki uzmanlıkları işe yaramıştı. Onlar da duraklayıp sabır ve şükre zaman ayırmışlardı belki de.

Yanıma kısa boylu, cüceden biraz uzun, yetmiş yaşlarında bir adam geldi. “Bisikletin” dedi, “çok güzelmiş. Ben de isterdim böyle bişey. Benimki de bisiklet ama ahı gitti, vahı kaldı.” “Sevdiyseniz buyurun biraz binin” dedim. Bindi; on metre gitti gitmedi hemen döndü. “Ben beklerim; gezin biraz” dedim ama bisiklete zarar vermektan korktu. Kendi bisikletini gösterdi. En az kırk yıllık bir çocuk bisikleti. Yetmişli yıllarda Almanya'ya gidenlerin çocuklarına getirdikleri türden. Kontra frenli. Ön freni yok. Direksiyonu kaynakla tutturulmuş, lastikleri kabak... Durduğu yerde dağılacak gibi. Benim bindiğim

bisiklet de yeni değildi ama onunkinin yanında uzay aracı gibi görünüyordu.

Bir çırpıda anlatıverdi hayatını. Ayakkabı atölyesinde derileri dikerek ve yapıştırıcı soluyarak geçmiş ömrü. Birkaç yıl önce de olabilecek en düşük işçi maaşıyla emekli olmuş. Hanımı ölünce evi çok dar gelmeye başlamış, duvarlar üstüne üstüne gelince de bir eskiciden aldığı bu hurda bisiklet onun cankurtaranı olmuş. Eczacı bir damadı varmış. İyi adammış, kızına iyi bakarmış, kendisine de saygıda kusur etmezmiş ama herkes kendi evinde rahat edermiş. Kimseye sıkıntı vermemek gerekirmiş.

Bisikletine deriden bir sele dikmiş. Paçaları yağlanmasın diye bir plastik şişeyi düzleştirmiş üzerine kumaş dikmiş ve çocukların sevdiği bütün renkleri içeren rengarenk bir zincir koruyucu yapmış paçaları yağlanmasın diye. Bisikletin arkasına da kocaman deriden bir heybe koymuş gene kendi diktiği. Heybenin her iki tarafında da sekizer litrelik dolu birer su bidonu... Şöyle bir tarttım bisikleti neredeyse otuz kilo, normalin en az iki katı. O küçücük vücutla bu ağır şeyi sürmesi çılgınlık.

Şifalı su taşıyor sandım ama öyle değilmiş. “Sular kediler köpekler için. Yazın su bulamayıp telef oluyorlar. Açlık da var. Çöplerden ekmek de toplarım ben. Getirir buradaki hayvanlara veririm. Kızım ve damadım çöplerden yiyecek topladığımı bilseler yüzüme bakmazlar. ‘Bunadı’ derler mutlaka. Emekli maaşımı alınca üç beş liralık kedi köpek maması da alıyorum bazen. Allah gönlümden geçeni biliyor ama daha fazlasına gücüm yetmiyor. Onun yarattığı her şey kuldur. Kedisi de köpeği de kuşu da... Kullar kullara yardım ederse O da razı olur. Bir de böyle düşünebildiğim ve karınca kararınca bir şeyler yapabildiğim için çok şükrediyorum ben. Ben de ne hastalıklar var bir bilsen. Ama bişey diyim mi? Bunlarla uğraşırken derdim tasam kalmıyor. Bu hayvanlar benim için dua mı ediyorlar nedir. Haydi fazla şişirmeyeyim başını. Yolcu yolunda gerek.”

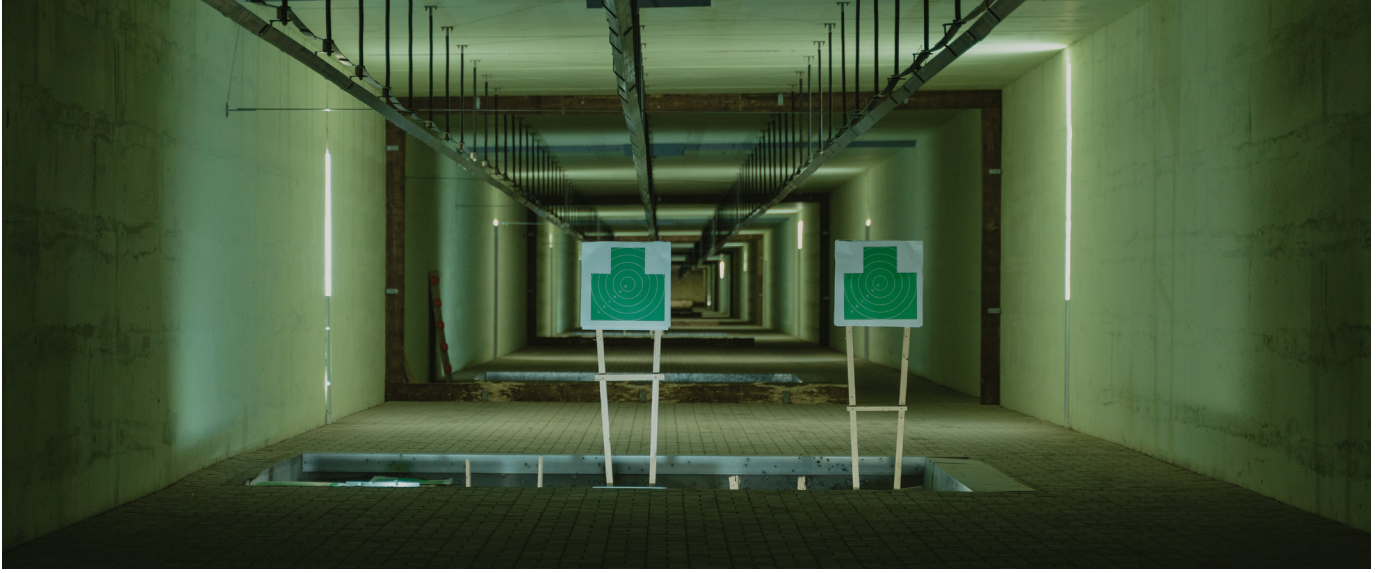
Sonra bisikletine atladı; gitmeden önce bir daha baktı bir kendi bisikletine bir de benimkine “iyiymiş senin bisiklet valla. Kıymetini bil. Ölmeden bana da böyle bişey kısmet olsa” dedi.

“Abi, sen ne güzel bir insansın. Ne güzel bir yüreğin var. Adını öğrensem” dedim.

“Salim” dedi, “benim adım Salim.”

Eve gidince sözlüğe baktım. Salim sağlam ve sağlıklı demekmiş.

HÜZÜN KOLEKSİYONU

Kendi yaşam çizgisi üzerinde gıdım gıdım ilerleyerek ve çoğunlukla, acı tecrübeler edinerek yürüyenler için hayat, bir lunaparktan ziyade adeta bir poligon sahası gibi. En masum haliyle anlatmak gerekirse ki elbette gerekir diye düşünüyorum, zamanın merhametli davranacağına ve kendisine kalbindeki kadar temiz bir sayfa ayıracağına inanan, yüreği çıt gözyaşı pıt insanlar için, şüphesiz dünya hâlâ bir toz bulutundan ibaret.

Böyle insanlar genelde o toz bulutunun üzerine kendi dünyalarını inşa edip orada huzur bulmaya çalışıyor. Çoğunlukla başardığını zannedip belli bir zamandan sonra geriye dönüp baktıklarında, zamanın doymak bilmeyen bir insan avcısı olduğunu anlıyor. Görüyor ki zaman, vedaları hiçbir şekilde ötelemiyor ve asla insan ayırt etmiyor.

Bu farkındalık sonrasında dünya değişmeye başlıyor gözünde. Her yüze gülenin dost olmadığını, başını okşayanın saçlarından bir tel koparmak niyetinde olabileceğini, dil ile yüreğin her zaman bağlantılı olamayabileceğini, her yalan söyleyenin yanaklarının kızarmadığını, vicdan denen şeyin bazı insanlar tarafından kullanılmadığını seziyor. Gözündeki perde kalkıyor; çıkar, kurnazlık, kalite kokusuna bürünmüş ucuzluklar...

Kendisiyle hesaplaşmamış insanlar görüyor etrafta. Vicdanlarını kendilerine hatırlatacak kişileri, gözlerinin önünde tutmaya tahammül edemiyor o insanlar. Ne zaman ki çevresinde sadece, onu alkışlayan kişiler kalıyor, işte o alkış sesleri vicdanının sesini bastırıyor. Bu da günü kurtarmaya rahatlıkla yetiyor. Bütün bunları yeni doğan bir bebek gibi hayretle izlerken bakıyor ki yüreğinin kırılmasına, gözünün yaşına bir çare bulunuyor da zamanın merha-

metsizliğine bulunmuyor. O sebepten artık gelişine vurmamaya karar veriyor.

Ve anlıyor nihayet. Dinmiyor bazı sızıların körüklediği o yangınlar. Su serptikçe kayboluyor ateşin bağrında. Duymuyor kimseler, görmeye bile yeltenmiyor.

Sadakat, liyakat, adalet... Ötelerden feryat eden kısık sesli birer yabancı şimdilerde. Üstelik insanoglu için sıkıcı, modası geçmiş, yamalı bohça misali. Yüzüne bakılmıyor.

Her taraf can kırığı. Nereye nişan alındığı bilinmeyen sözler saplanıyor yüreklere. Parçalanıyor da kan akıyor artık.

Bütün olamamanın verdiği acının sarhoşluğuyla, nereye satacağını şaşırان bir başına buyruklu kara bulut gibi doluyor üzerimizde.

Bir hoşça kalmaya bile takat getiremediğimiz ağırlığımızın bedelini, başkalarının gözünde aramaya ısrar ediyoruz nedense!

Konuşmalar ötelenirken herhangi bir bahaneyle, kimi zaman sonsuz bir sessizliğe bürünüyor ertediklerimiz.

Zaman mı insana hükmeder, insan mı zamana? Her ikisi de mümkün ancak insan bu mevzuyu çözene kadar, zamanın insan üzerinde kurduğu hükümdarlık kaçınılmaz oluyor.

Vedalar zaten ezelden tatsız ve soğuk, her biri ömrümüzün hüznün koleksiyonuna bir parça daha ekleyerek nasıl da elimizi kolumuzu bağlayıp dillerimizi lal ediyor! Kimi zaman veda etmeye bile fırsatımızın olamayabileceği bir dünyada yaşıyoruz fakat tuhaf bir biçimde insan her şeye rağmen hadsizlikte sınır tanımıyor.

KENDİNİ KEŞFETMEYE VE ZORLUKLARLA BAŞA ÇIKMAYA VAR MISIN ?

İnsanı motive eden, merak uyandırarak içine çeken kitabın adını işte bu anlamlı soru oluşturuyor. Kitabın adı bizlere âdeta, cesaretin var mı hayatı okumaya, anlamlandırmaya ve hayatınla yüzleşmeye diyerek kitapta anlatılanların herkesi bir düşünce yolculuğuna çıkaracağını haberini veriyor.

Neredeyse tüm eğitim ve meslek hayatını insan ilişkilerini anlamaya ve anlatmaya adanmış bir akademisyen Cüceloğlu. Onu bazen bir televizyon kanalında karmaşık iletişim sorunlarını açıklamaya çalışırken görebilirsiniz bazen de yazdıklarını okurken yaralarınızın iyileştiğini keşfedersiniz. Kitabı okurken sanki çayınızı yudumluyor, çok yakın iki arkadaşınızın sohbetine tanıklık ediyor, arada da söz hakkı alıyor ve düşüncelerinizi paylaşıyor gibi hissedebilirsiniz.

Bu sohbette Cüceloğlu, Deniz Bayramoğlu'nun sorularına samimiyetle, biz olmanın önemini kavratarak ve kendisinin de vurguladığı gibi etki alanının sorumluluğunda cevap veriyor. Bunlar birer cevaptan çok daha fazlası aslında. Sesli bir düşünüş ve bir ömrün tecrübesinin özeti değil, damla damla damıtılması âdeta.

Kullanılan üslup ne kadar yalınsa içerik de bir o kadar derya deniz.

Kitap boyunca içinizle, yani özünüzle bağlantıda olmanın ne denli hayati olduğu farklı şekillerde anlatılıyor. Yol farklı da olsa okuyucuya kâh sesli kâh fısıldayarak, Sen bu toplumun bir parçasısın, kendi iyiliğini istiyorsan birisine iyilik yap çünkü sen ve herkes birsiniz, duygusunu hissettiriyor. Hepimiz ekibin bir parçasıyız bunu gerçekten idrak ettiğimizde. “Yanlış tutumlarımızın farkına varıp davranışlarımızı ‘biz’ yönünde dönüştürebildiğimizde bu toplumun önünde kimse duramaz.” diyor.

Kendinizi, ailenizi, çevrenizi değerlendirirken hem insanların davranışlarına hem de kendi tutumlarınıza bir cevap buluyorsunuz. Ben bu evrende bu çevrede sadece ben olarak mı varım yoksa biz olduğumuz bilincine varmış mıyım diye düşünürken kendinizden topluma, toplumdan kendinize bir yolculuğa çıkabiliyorsunuz.

“Bazı insanlar iyi insanlar fakat her kötülüğü yapabilirler.” deyişle ben bilinciyle yetişen insanların toplum için tehlike arz edebileceğini fakat biz bilincinin hepimize ve milletimize yalnızca fayda sağlayacağını hatırlatarak çocuk eğitiminin ve hayat boyu öğrenmenin ne kadar manidar olduğunu vurguluyor. Birine çelme takmanın kendine çelme takmak olduğunu nazikçe hatırlatıyor.

Kitapta çok kıymetli bulduğum bir örneği paylaşmak isterim. “Nasıl ki boşa yanan bir ampul, boşa akan bir musluk millî servete zarar veriyorsa ve bunu yapan millî servete verdiği zararın farkında değilse zamanını, enerjisini boşa harcayan da millî serveti israf ediyor ve farkında değil,” diyor. Her birey, hangi mesleği yapıyorsa yapsın, özülle bağlantı kurarak yaparsa mutlu olabilir, kendisine ve herkese katkıda bulunabilir. Biz kültüründe mesleğinizin insanların gözünde ne kadar prestijli olduğu değil, sizin onu ne kadar özenli ve severek yaptığınızı önemlidir.

İnsan ilişkileri ve psikolojisi hakkında başka kitapları da olan Cüceloğlu, toplumdaki bakış açılarını iki kavram üzerinden tanımlıyor: Ben, korku kültürü ve biz, sevgi kültürü. İnsana özü için değil de mevki için değer veren özü çok güzel olsa da mevki sahibi olmadığı için söz hakkı tanımayan bir toplum olduğumuzu, okuyucuya onu üzmeden ama düşündürerek dile getiriyor. Belli ki bu konuda kendimizi ve dilimizden dökülenleri tartmamızı istemekte.

Acaba eş seçerken nelere dikkat etmeliyiz, meslek seçiminde düşünmemiz gerekenler nelerdir gibi sorularınız veya sosyal medyada önünüze düşen yüzlerce kitap ve izlemeniz gerektiği söylenen filmler varsa ve siz hangilerini seçeceğinize karar veremiyorsanız Var mısınız? kitabı size bu konularda da önerilerde bulunuyor. İnsanın her şeyde bir nasibi vardır, yemekte, akılda, dostta... Okuduğumuz metinden pay çıkarmak da bir nasipse önerim odur ki can gözünüzle okuyun, okudum demek için değil. Cesaretiniz var mı ben korku kültürü ile biz sevgi kültürünün neresinde olduğunuzu tartmaya ve ilgi alanınızda boşa zaman geçirmek yerine etki alanınızda biz sorumluluğu alarak yaşamaya?

Bu satırlar yazılırken Doğan Hoca hâlâ hayattaydı ve yazımı daha sizler okuyamadan aramızdan ayrıldı. Bizlere kattığı her şey için kendisine sonsuz teşekkür ediyorum. Dilerim bizler de dünyaya güzel şeyler bırakabiliriz, hiç olmazsa bu niyeti taşıyabiliriz.

ÜZERİNDEN İNSAN

Hayatlarımıza öyle insanlar girer çıkar ki yokluklarında her daim yanımızda olduklarını bize hissettirirler. Yolculuğumuzda kılavuz olup ışık tutanlara daha bir sarılırız. Bilgi deryalarında yüzmek isteriz. Söylediği sözlerin anlamını zihnimizde muhasebe edip yaşantımıza uygularız.

Mütevazi kimlikleriyle ön planda oldukları için size yüce gönülleriyle bakarlar. Fikirleri çınar ağacı gibi köklüdür. Sözlerinin üzerinden yıllar geçse de bir yerde okuduğunuzda ya da dinlediğinizde, Ne kadar doğru bir tespit yapmış, hâlâ aynı durumlarla karşılaşılıyor, cümlesini kurarız.

Tıpkı Doğan Cüceloğlu'nun insan hayatlarına dokunduğu gibi. İnsan ilişkileri üzerine ele aldığı eserleriyle hepimiz birer öğrencisi olduk. İnsan olma, insanlar arası iletişim, anne, baba ve çocuk ilişkisi, öğretmen ve öğrenci arasındaki güven yolculuğu gibi birçok hayati konuya değindi.

“Ben güçlü bir insanım, benim gücüm var diyen insan, yaşamının direksiyonunu elinde tutan insandır.” diyerek eğer yaşadım demek istiyorsak, kendi hayatımızın yönetmeninin ancak kendimiz olacağını ifade etmiştir. Hedefler belirlemek ve bu hedeflere ulaşmak için mücadelemizi sonuna kadar sürdürmek gerekir. Çünkü “Amacın yüceliği yolun sıkıntısından belli olur.” der Mevlâna.

Elbette ki zorlu mücadelelerde engeller karşımıza çıkacak, bizi yorgun düşürecek ama sonunda ulaşacağımız başarı bize tarifsiz bir mutluluk yaşatacaktır. Mutluluğu tattıkça daha büyük hedefler belirlemeye başladığımızı göreceğiz. Her yeni gün bembeyaz bir sayfa gibi açılırken önümüze, o sayfalara dolu dolu cümleler yazmanın da kendi elimizde olduğunu bilmek gerekir.

İnsanlar arası iletişimde sevgi, saygı ve hoşgörü mühim bir yer tutmaktadır. Bu güzel erdemleri ayakta tutabilmenin en büyük sihri ise şu sözleriyle verir Doğan Cüceloğlu, “Gerçeği olduğu gibi konuşmak, gerçeğe saygı duymak ilişki hastalıklarının en güçlü ilacıdır.” Yaşadıklarımıza tarafsız bakabilmenin belki de en değerli düsturudur.

Kişiler arasında yaşanan sorunlar, net bir şekilde ele alındığında aslında ne kadar da önemsizleşir. Birbirimizi yıpratıcı olmaktan uzaklaştırır. Samimiyet çerçevesinde kurduğumuz diyaloglar bizi birbirimize yakınlaştırır. İnsan olarak kurduğumuz ilişkilerle hangi meslekte hangi konumda olursak olalım çevremizdekilere örnek tavırlar sergilemeliyiz. Çünkü sağlam toplumların temeli, sağlam insan ilişkileri ile atılır. Geleceğe yön verecek çocuklarımızı bizler yetiştiriyoruz. Attığımız adımları izleyen küçük takipçilerimizi unutmamak en elzem durumlardan olmalıdır. Onlara kendilerini ifade edebilecekleri, soru sormaktan çekinmeyen, araştıran, irdeleyen, yeteneklerinin farkında olabilecekleri, keşfedici ortamlar oluşturmalıyız. Yaratıcı düşüncelerini kaybetmesin ki üretmeye yönelik adımlar atsın. Hayallerinin ve umutlarının yaşamları vazgeçilmez bağ kuracağını telkin etmeliyiz hep. Onu destekleyen elleri hep omzunda hissetmeli ki güvenle baksın geleceğe. Geleceğe güvenle bakan çocukların ellerinden geleni yaptıklarını gözlemlemek bizlere gurur yaşatacaktır.

Çocuklarımıza, birlikte keyifle geçirdiğimiz günler hediye etmeliyiz. Sımsıcak sevgimizi yüreklerine akıtmalıyız çünkü çocuklukta yaşadıkları, geleceklerinde ben buradayım diyen izler bırakabiliyor.

“Çocukluğunu doya doya yaşayamamış bir insanın mutlu olması çok zordur.” diyor Doğan Cüceloğlu. Ebeveynlerin üzerine aldıkları sorumluluğun büyük olduğunu belirtiyor. Hayatlarına dokunurken yüzlerinde güneş açtırmalıyız. Çocuklar dünyayı güzelleştiren varlıklardır. Kalplerindeki saf ve temiz duygular yüzlerine yansır. Nasıl ki çiçeğin yetişebilmesi için su, ışık ve ısı gerekiyorsa sağlıklı ruh haline sahip çocuklar için de sevgi, saygı, anlayış ve güven duygularını eksik etmememiz gerekiyor.

Biliyorum ki çocuk eğitiminde Doğan Cüceloğlu gibi melek yüzlü kahramanlar, bilgi ve fikirleri ile yanımızda oldukça çok değerli nesiller yetiştireceğiz. İyi ki yaşamış bu dünyada. Saygıyla...

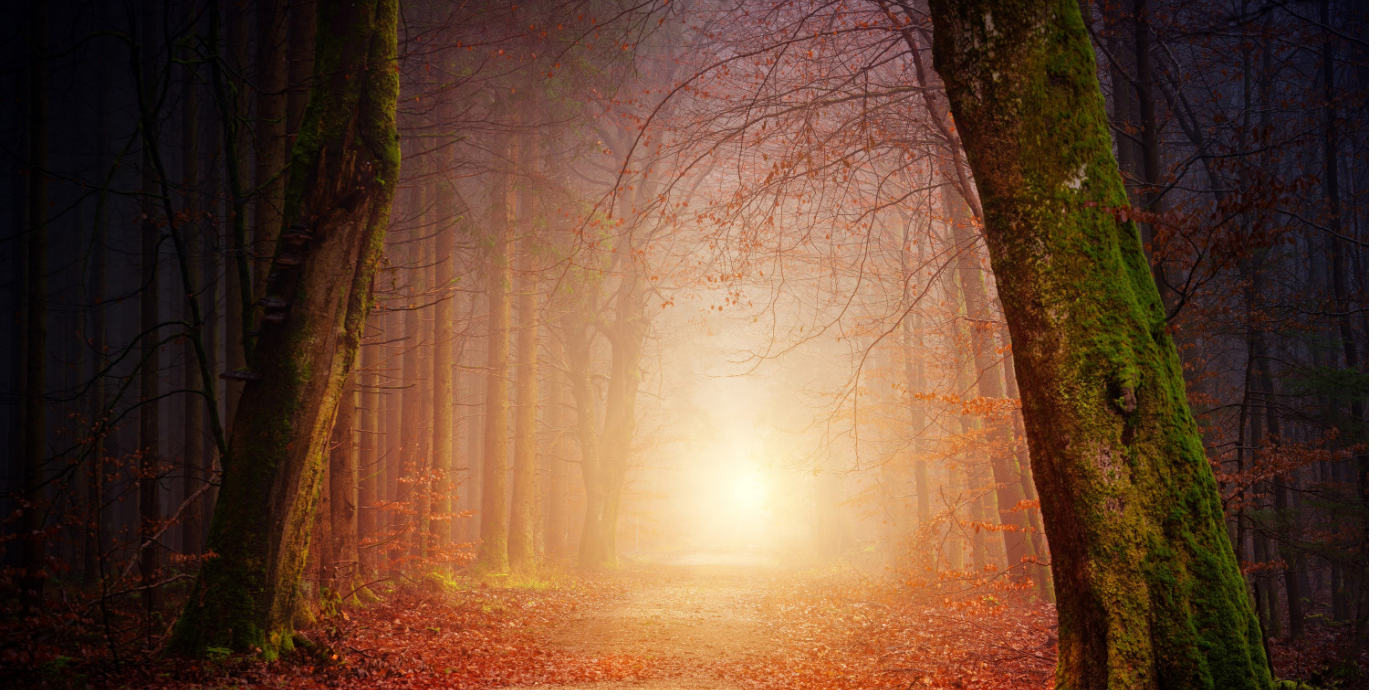
SUSUYORUM

Uzaklarda bir yerlerdeyim.
Kim olduğumu ve ne yaptığımı bilmeden susuyorum.
Özlüyorum ama söyleyemiyorum,
Susuyorum.

Bir sabahın sessizliğinde, bir kuş sesi ile uyanıyorum.
Aynanın karşısına geçip bakıyorum kendime.
Özlüyorum ama söyleyemiyorum,
Susuyorum.

Uzaklarda bir yerlerdeyim,
Umudumun bittiği yerde.
Haykırsam sesim duyulmaz,

Elimi uzatsam kimse tutmaz,
Ağlasam kimse gözyaşımı silmez.
Uzaklarda bir yerlerdeyim,
Özlüyorum ama söyleyemiyorum,
Susuyorum.

HIDIRELLEZ

Yıllar sonra yine bir 5 Mayıs akşamı Ahırkapı'dayız. Bundan yaklaşık beş yıl önce, Hıdırellez şenliklerine gelmiştik altı arkadaş bir de ikisinin eşleri.

Ateş üstünden mi atlamadık, davullar mı çalmadık, halay mı çekmedik, gül dalına dilek çaputu mu bağlamadık... Beş yıldır yapılmıyordu bu şenlikler, çeşitli sebeplerle. Kimi gerçek kimi farazi kimi haklı kimi mantıksız sebepler. Hele bir yıl öyle bir yağmur yağmıştı ki gidemeyeceğiz diye iptal edilmesine sevinmiştik.

O sene ne dilekte bulunmuştum Hızır ve İlyas'ın buluşmasından, bilmiyorum. Buluştular mı, habirimiz de yok. Ama onca insan bir arada, bir bildiği vardı elbet kaderin. Ya tamamen gerçek olmuştu ya da "Satayım anasını, size kader yazmak zor" deyip bizi terk etmişti. İkincisi ağır basmış olacak ki beş senedir anlamsız bir hayat sürüyordu bunca nüfus. Kutlamalar bittikten sonra Cankurtaran'da Erol Taş'ın kahvesinde aldık soluğu, beş yıl önce olduğu gibi. Belki yüz defa geldikse doksan dokuzunda duvarlara, fotoğraflara dalıp gitmişimdir. Tanıdık, bildik yüzler olduğu için değil, yaşanmışlıklar, geçip giden gençlikler, gülümsemelerin ardında saklı hüznün... Hepsiyle bezenmişti bu duvarlar ve ben yine yeni bir duygu bulmaya çalışıyordum.

Çok kalabalıktı kahve. Müdavimleri yine bırakmamıştı buranın çayını, minik taburelerini, yaşattığı duyguları. Herkes de birbirini tanırdı, bu kalabalık takım azalmadan anlaşmış gibi birlikte akarlardı. Mesela şu cam kenarındaki masada Cavit Ağabeyler

vardı. Emekli muhasebeciydi kendisi ve iki arkadaşı. Asla başka yere gitmezlerdi. Yine süper lig maçı izlemişler geçen hafta sonu, belli. Sesleri çok ofsaytlı. Yanlarında Umay var, erkek arkadaşıyla gelmiş. Uluslararası ilişkiler mezunu ama ilişkileri bu masadan ileri gitmedi maalesef kaç aydır ama iyi kızdır, iş bulamadığı için Beyoğlu'nda bir barda garsonluk yapıyor. Müşterilerle iletişimi sevgiliyle olduğu gibi değil. Yine bozuşmuşlar belli. Belki o da bugün mutlu olmayı dilemiştir, kim bilir.

Çay ocağı önünde oturan Hikmet amca ve eşi Hüsniye teyze. Hikmet amca on altı yıl muhtarlık yapmış bu mahallede. Gerçek mesleğini eminim o bile hatırlamaz. Yüzündeki tonton ifade her an ikametgâh yazacakmış gibi. Sağ orta parmağı kâğıdı ıslatmak için yalanmaktan aşınmış. Pul yalamaktan dili de aynıdır eminim. Hüsniye teyze de çok iyidir ama çok memnunsuz bir kadındır. Hep mi böyleydi, yaşlanınca mı oldu, bilemem. Melek gibi iyi niyetli ama aynı zamanda huysuz olup insanları delirtmek herkesin harcı değildir.

Müdavimleri bırakıp duvarlara akmıştı yine aklım. Yeni bir detay bulmaya çalışıyordum, bir renk, bir gölge, bir hüznü gülüş...

Bizim tayfa çaylarını yudumlariken ben detaylarda boğulmayı tercih etmiştim. Bir ara kimin gözlerine takılmıştım bilmiyorum, Aliye Rona ya da Belgin Doruk olacak. Sağ kolumun hizasında kahvenin genel atmosferinin aksine bir hareketsizlik dikkatimi çekti. Herkes o kadar hıncanınç dolu o kadar

kaynaşmış haldeydi ki bu durağanlığın başkasının dikkatini çekmemesini anlayamamıştım.

Bir adam vardı sağ yanımda, masasında belli ki onunla tanışmayan, sadece yer bulamadıkları için adamın özel alanını işgal etmiş üç kişi. Ama sanki adam onları ne duyuyor, ne görüyordu. Fotoğrafları bir dahaki sefere bırakıp, gözlerimi ona diktim. Nasıl olsa beni de görmeyecek, duymayacaktı. Bir hikâye yazmaya başladığımı fark ettim. Ona yakıştırdığım bir hayat ya da tüm insanlar gibi onu da terk etmiş bir kader.

Zayıf, esmer bir adamdı. Saçlarının alın kısmı biraz seyrekleşmiş, yanları da hafif kırışmıştı. Şakaklarından geçen damarların şişkinliği göze çarpıyordu, sanki dişlerini sıkıyor gibiydi. Bu haliyle ona otuzların ortası da diyebilirdiniz, kırkların sonu da. Sanki yaşadığı güne göre değişiyordu yaşı. Yanaklarında ince çizgiler vardı, belki de gamzeydi onlar. Gülmediği için bilemiyordum. Aslında bir hüznü vardı gözlerinde ama bir duygu daha vardı, ya kızgınlık ya yorgunluk bilemiyorum. Üstündeki tişörtü biraz bollaşmıştı. Ya çok yıldır giyiyordu – belki anlamlı bir hediyeydi, atmaya kıyamıyordu- ya da kiloluymuş ve çok kilo verince üstüne bol kalmıştı. Ama her hâlükârda alışverişi sevmediği kesindi.

Altında bir kot pantolon vardı, açık mavi, yer yer eprilmiş. Modaya mı uyum sağlamıştı? Sanmıyorum. Sanki kendine yeni kıyafet almaya üşenmiş gibiydi. Daha kötüsü yaşamaya da üşeniyordu sanki. Sağ eliyle sürekli sol elinin parmaklarını oynuyor-

du. Acaba yüzük mü var dedim yoktu ama sanki yüzüğün izi vardı sürekli dokunduğu. Belki yeni çıkarmıştı, belki de ellerini yıkarken lavabonun kenarında unutmuştu. Belki de bir daha takmayacaktı lavabo kenarında unutulan yüzüğü.

Kolunda saati yoktu ama ara sıra masanın üstündeki telefonun ekranını açıp saate bakıyordu. Bir yere mi geç kalmıştı acaba? Sonra sağ bacağını oynatmaya başlayınca bakışlarım oraya kaydı. Sabırsızlandığı bir durum vardı belli ki. Birini bekliyor olsa kapıya da bakardı. Sadece saate, önündeki yarım dolu çay bardağına bakıyordu ve bacağını sallıyordu. Acaba bardağın dolu tarafı mıydı bakınca gördüğü, yoksa bardak tümüyle boş muydu onun için?

Ayaklarına indirdim bakışlarımı yavaşça. Kıyafetleriyle uyumsuz ama kaliteli bir ayakkabı seçimi vardı. Evet, fakir ya da evsiz değildi, belli ki yeni kıyafetler almaya üşeniyor, evde ne bulduysa onları giyiyordu. Ve moda, takip ettiği bir şey değildi. Kunduraya benzer süet bir ayakkabıydı ayağındaki, üst tarafı ise gayet spordu.

Çaycı Ethem'in çırağı İsmail yanaştı yanına, ortalık gürültülü olduğu için kulağına eğilip bir şeyler söyledi. Adam da belli belirsiz gülümseyip onun kulağına fısıldadı. Evet, gerçekten gamzeleri varmış ve sanırım birkaç günlük de sakalları varmış, yandan tam görememiştım. Çıracak çayını yeniledi, elini adamın omzuna koyup bir şeyler söyledi. Adam yalnızca başını salladı.

İsmail gittikten sonra yeniden döndüm adamı seyre.

Elleri temizdi, sağ elinin orta parmağı hafif şiş gibiydi. Çok kalem kullanıyor olmalıydı. Bir yazar, şair falan mıydı acaba ya da adliye kâtibi olabilir mi? Yok onlar artık bilgisayar kullanıyorlar. Belki de öğretmendi, sürekli öğrencilerinin sorularını cevaplayan ya da soru üreten... Uzun ince parmakları sanki bir şeyler anlatıyor gibiydi. Tıpkı tahtada bir şeyler anlatır, öğretir gibi.

Tişörtün altından, zayıf kassız kolları görünüyordu. Ağır bir iş yapmıyordu belli ki. Ya da sporla hiç arası yoktu. Sporcu olamazdı ya da nakliye işi yapmıyordu belli ki. O parmaklar zaten zanaat değil de sanat yapmak ister gibiydi. Bir sanat dalıyla uğraşıyordu kesin. Ama ressam değil, çünkü boya izi yok hiçbir yerinde. Ya da emekli bir ressam mı, ressamlar emekli olur mu? Enstrüman çalıyor desem, kahvede çalınan müziklere eşlik etmiyor. Yani bir elini indirip kaldırsa, solfej yapsa ya da ayaklarını müzikle ritimli sallasa... Hatta sanki yaptığı sanat da yormuş onu. Bilemiyorum ama sanki düşünmek de yoruyor onu. Onu düşünmek de beni.

Bizim tayfa kalkacak masadan, ikisi tuvalete gidiyor. Sonra çıkacağız. Çok etkilendiğim ve düşünmeyi bırakmak zorunda olduğum bu adamı, İsmail'i çağırıp ona soruyorum. İlk kez gördüğüm için merak ettiğimi de ekliyorum.

“Sorma abla” diyor. “Sedat Ağabey buraların müdavimi değildir aslında. Uzakta Silivri’de oturuyor. Anneannemlerin komşusu. Yurtdışında, sanırım Fransa’da müzik eğitimi almış, acayip iyi bir orkestra şefi. O penguen gibi kıyafetleri giydiğinde çok

janti olurdu. Şimdi çok zayıflamış bakma sen. Sonra evliydi, bir kızı vardı. Eşiyle problemleri varmış. O sıkıntılar yüzünden işinden oldu, konservatuardan atıldı, artık neler yaşayıp yansıttıysa işine. Yine de pes etmedi, ailesinin yanında oldu. Kadını bu sefer bunu işsiz, beş parasız diye terk etti. Ailesinin yanına karşıya, Maltepe’ye taşınmış. Sedat Ağabey kızını görmeye gidiyor ta oraya kadar. Karısına, ‘senin yüzünden işsiz kaldım’ demeyecek kadar da gururlu. Sonra da çeviri yapmaya başladı. İşte Fransızca’dan Türkçeye ya da tersi. Her şeyini satıp savdığı, sürekli yol parasına harcadığı için çevirileri bile elinde yapıyor adam. Ara sıra da trenden inip bana uğruyor işte hatta abla bu adam o kadar gururlu ki kadın bunu terk edeli iki yıl olacak, inanır mısın evlilik yüzüğünü bile daha geçen hafta çıkardı. Hatırı varmış, kızının, yaşantılarının, öyle gidince hemen silinemezmiş. Valla ben bunu yaşasam, Allahıma kitabıma o gün çıkar satarım o yüzüğü. Parasıyla da içerim. Öyle bir adam işte Sedat Ağabey. Bugün de kızından geliyor. Ben rica ettim dönüşte uğra, şenlikler var diye ama eğlendi mi? Sanmam. İşte durum belli.“

“Bizi çayla aslanım,” sesini duyduğu masaya koşar adım uzaklaştı İsmail. Hafif soğuyan paşa çaylarıyla çaylayacaktı müşteriyi.

Benim de gözlerim arkamda, aklım o masada kalarak çıktım kahveden. Hava serinlemişti, hırkamın önünü kapattım. Roman çocuklar ateş yakmıştı, üstünden atladım, dileklerimde Sedat Ağabey.

KENDİNİ BİLMEK

Spartalı Khilon tarafından ilk kez Delfi'deki Apollon Tapınağına yazılmıştır şu sözler, "Kendini Bil." Varoluşumuzun bize getirdiği en temel ihtiyaç bilmek iken konu, insan daha kendi benliğini nasıl bildiğini sorgulamalı. Kendine güvenmek ve inanmak, hayattaki duruşunu belirlemek, kişinin kendisini tanımasının özüdür.

Belki her gün baktığımız aynanın arkasını, aynada gördüğümüzü ve içindekilerini anlamamız gerekir öncesinde. Rafa kaldırıp üstünü örttüğümüz, kaçtığımız fikirlerimiz ve duygularımızdır esasında bizi yapan.

Ben kendi aynamın önünde duruyor olsaydım, en tozlu köşeden şunları çıkartırdım, Herkesin seni sevmesi gerektiğine olan inancını kır, her zaman en iyi olamazsın.

Kendini bilebilmenin uğrunda gerçeklerle yüzleşebilecek kadar güçlü müyüz? Bilginin hakikatının ve kişiliklerin çıplaklığının ışığında ezoterizm olmamış mıdır? Orada bile insanlar bu bilgileri hak edene verebilmiştir. Hak etmekten korktuğumuz süreç, yüzleşemediğimiz, gerçekliklerimizden kaçmaya devam eden ve hayatın akışında sürüklenen bir grup insan olarak yaşamaya devam edeceğiz.

Protagoras'ın, "Her bir şey bana nasıl görünürse benim için böyledir, sana nasıl görünürse yine senin için de öyle." görüşü üzerinde duralım.

Kendimize görünmek istediğimiz gibi mi yoksa gerçekten olduğumuz kişi gibi mi görünüyoruz? Yaşamaktan korktuğumuz duyguların esareti altında

zaaf ve tutkularımızı daha kendimizden saklarken içinde bulunduğumuz bu duruma alışıyor, alışmaya çalışıyor veya alıştırılıyor. Yine bu esareten olsa gerek, kendimizi farklı bir insan gibi tanımaya, tanıtmaya veya yeni bir insan yaratmaya çalışıyoruz. Yaşadıklarımız, yaşayacaklarımız, hissettiklerimizle varız. Bizi biz yapan dünyevi maddesellikten uzak bomboş bir odada çırılçıplak ve gözlerimiz kapalı iken yaşadığımızı hissettiğimiz, içsel yalnızlık kadar büyük olan hissiyat yoğunluğumuzdur. Kendimiz olmanın bir sınırı yok iken kendimizi kapatmaya, gizlemeye çalışmamızın sınırları vardır.

Her insan, kendisine gerek mantıksal ihtiyaçlarından gerek duygusallığından gerekse inançlarından bir dünya kurar. Bu dünyada ruhumuzu besleriz, bu ruh ile kendimizi yapılandırırız.

Kendilerini bilemeyen, kendilerini bilmekten korkan veya kaçan insanlar, ayna karşısında gözlerine baktıklarında kendi dünyalarında farkında olmadan bastırdıkları ruhlarını görüp tökezleyeceklerdir.

Yaşadığımız her şey bizimle kalmaz fakat bize hissettirdikleri ilelebet yaşar ve insanoğlu bu hususta kendini daha da iyi fark etmek için hissettiklerini kabul edip hayatta gelişen her şeyi kabul edebilmelidir. Tam da burada Platon gibi düşünmek ve kendini bilmek için insan olduğunu bilmek gerekir.

Her şeyin esasında, kendimize dürüst olduğumuz kadar kendimizi tanıyacağız.

SESSİZ ÇIĞLIK

Ben, sizin deniziniz,
Hani o çok sevdiğiniz.
Hüzünlüyüm epeydir, yorgunum.
Neden biliyor musunuz?

Yok oluyorum çünkü, yavaş yavaş tükeniyorum.
Ben, sizin deniziniz,
Beni duyuyor musunuz?
Balıklarım ölüyor yavrularıyla,
Kırlangıcım, kefalim, karagözüm, mercanım.
Oksijensiz kaldı binbir çeşit bitkim,
Nefessizim.

Ben, sizin deniziniz,
Dökmeyin artık atıklarınızı,
Yok oluyor masmavi rengim,
Neşeyle uçan martılar bile şaşkın,
Gelmiyor, yaklaşmıyorlar artık yanıma.
Bırakın, bırakın özgürlüğüme kavuşayım tekrar,
Gemilerden insanlar mutlulukla, sevgiyle seyretsin beni, Sahilimde yürüsün, dalgalarımı dinlesinler.
Lütfen, sesimi duyun, anlayın artık!
Çığlığımı, feryadımı, çaresizliğimi.
Her şey sizlerin elinde,
Yoksa...
Ölüyorum!

Reklam vermek ister misiniz?

2017'den itibaren faaliyetlerimize başladığımız zamandan bu yana geçen sürede bir çok gönüllü iş yapmış bulunmaktayız ve hedefimiz daima hep daha fazla insana ulaşmak olmuştur. Belirli bir noktadan sonra artık daha fazla insana ulaşmak maliyet gerektirmekte ve gelir kaynağına ihtiyacımız bulunmakta. Bu yüzden dolayı Web sitemizin hosting domain masrafları, Instagram, Facebook ve daha farklı platformlardaki Fikirperest Dergi, Geleceğimiz Kitapta ve Bir Ömür Bir Hikaye projelerinin tanıtım masraflarını karşılamakta güçlük çekmemiz, reklam ve sponsor arayışları içerisinde girmemize sebep olmaktadır. Bizlere destek olmak isterseniz reklam, sponsorluk, iş birliği yapabilir ve bizlere destek olabilirsiniz. Bu süreçte amacımız her gün yeni bilgilerle çok daha fazla insana fayda sağlayabilmek ve farkındalık kazandırmaktır...

FİKİR **PERVER**

Reklam vermek ister misiniz?

2017'den itibaren faaliyetlerimize başladığımız zamandan bu yana geçen sürede bir çok gönüllü iş yapmış bulunmaktayız ve hedefimiz daima hep daha fazla insana ulaşmak olmuştur. Belirli bir noktadan sonra artık daha fazla insana ulaşmak maliyet gerektirmekte ve gelir kaynağına ihtiyacımız bulunmakta. Bu yüzden dolayı Web sitemizin hosting domain masrafları, Instagram, Facebook ve daha farklı platformlardaki Fikirperest Dergi, Geleceğimiz Kitapta ve Bir Ömür Bir Hikaye projelerinin tanıtım masraflarını karşılamakta güçlük çekmemiz, reklam ve sponsor arayışları içerisine girmemize sebep olmaktadır. Bizlere destek olmak isterseniz reklam, sponsorluk, iş birliği yapabilir ve bizlere destek olabilirsiniz. Bu süreçte amacımız her gün yeni bilgilerle çok daha fazla insana fayda sağlayabilmek ve farkındalık kazandırmaktır...

FİKİR **PERVER**

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle 25 okula ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

Bir ulusun türkülerini yapanlar yasalarını yapanlardan daha güçlüdür.

Thales

Kaybettiğin tek savaş, uğrunda savaşmaktan vazgeçtiğindir.

Che Guevara

İsterim ki bu dünyada, hiç kimse cahil kalmasın. Okusun ilmin kitabını. Cahilden akıl almasın.

Neşet ERTAŐ

Yokluklar hayallere engel değildir

Victor HUGO

FİKİR **PERVER**